

VAKIF ŞEHİR

DEPREM ÖZEL SAYISI

ASRIN FELAKETİNİN İKİNCİ YILINDA İNŞA VE İHYA ÇALIŞMALARI

HİZMETE AÇILAN 11 VAKIF ESERİ

RESTORASYONU SÜREN KÜLTÜR VARLIKLARI

YAPILARIN GÜVENCESİ
BİLİM KURULU

ŞUBAT 2025 / SAYI 33

mevsim
Dönemsel İşletme Finansmanı

size HER MEVSİM BAHAR

İşletmenizin ihtiyaçlarını Mevsim ile karşılayın;
çeyrek dönemlerde kâr, vade sonunda anapara ödemesini yapın.

**Erken Kapama
Ücreti Yok**

“

*Her kimse ki vakıfların bekasına
özen ve gelirlerinin artmasına itina
gösterirse bağışlayıcı olan yüce
Allah'ın huzurunda ameli güzel ve
makbul olup, mükafatı sayılamayacak
kadar çok olsun.
Dünya üzüntülerinden korunsun
ve her türlü tehlikeden
muhafaza olunsun.*

”

**Kanuni Sultan Süleyman'ın
1543 tarihli vakfiyesindeki vakıf duası.**

“ Felaketin İzlerini Silmede Canla Başla Çalışıyoruz... ”

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremlerinde binlerce canımız gitti, Bu büyük felaketin, asrın felaketinin acısı hâlâ içimizde. Rahmeti rahmana kavuşan vatandaşlarımız her zaman dualarımızda olacak.

6 Şubat, çok büyük ölçekte maddi hasara da yol açtı. Binalar, konutlar, yollar, akla gelebilecek her yapı bu yıkımdan payını aldı. Elbette, ecdadımızdan bizlere emanet vakıf eserler de asrın felaketinde büyük hasarlara maruz kaldı. Depremın vurduğu 11 şehrimizde, 377 abidevi vakıf eser ve banyapıt bina ile değişik kategorilerde tarihî eser zarar gördü.

Deprem sonrasında, Genel Müdürlüğümüz uzman personellerince oluşturulan ekipler, eski eser tescilli tüm yapılarımızda hasar tespit çalışmalarını ivedilikle tamamladı. Hasarlı tüm yapılarımızda gerekli görülen güvenlik tedbirleri alındı, eserlerin korunması sağlandı. 200 eserimizin moloz ayıklama işlemleri, belgeleme çalışmaları ve ayıklanan kalıntıların güven altına alınması işlemleri tamamlandı.

Bütün bu çalışmaların ardından restorasyon ve yeniden ihyada son derece iyi bir noktaya gelmiş bulunmaktayız. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütün birimlerinden, tarihi vakıf eserlerimizin ayağa kaldırılmasıyla ilgili çok büyük destek aldık.

Allah'ın izniyle içinde bulunduğumuz yıl sona ererken böylesine büyük bir afetin yıkıcı izlerini tarihî yapılarımızdan silmiş olacağız. Şehirlerimizin normalleşmesinde, insanlarımızın tarihî yapılarla buluşmasında biz de kendi üzerimize düşeni yerine getiriyoruz, getirmeye de devam edeceğiz.

Depremın ilk gününden itibaren ortaya koyduğumuz gayret, bu yıl içinde yapacaklarımızın da teminatıdır. Bu çerçevede; Diyarbakır Sur'da Dörtayaklı Minare Camii; Gaziantep Şahinbey'de Alaüddöve ve Kozluca Camileri, Nizip'te Fevkanî Camii; Antakya Sarımiye Camii ve Hünkar Mescidi, Hatay Belen'de Kanunî Sultan Süleyman Camii; Kilis merkezdeki tarihî Mevlevihane, Osmaniye Bahçe'de Ağacabey Camii ve Şanlıurfa Eski Ömeriye ve Kara Musa Camileri ziyaret ve ibadete açılan eserlerimizden. Yine şehirlerimizin sembol yapılarından Malatya Yeni Cami, Kahramanmaraş Ulu Cami, Hatay Habib-i Neccar Camii ve Hatay Ulu Camii ile Kilis, Urfa, Diyarbakır, Osmaniye'deki depremden etkilenen camilerimiz ile büyük vakıf eserlerimizi yeniden aziz milletimizle buluşturacağız.

Bu vesile ile asrın felaketinde hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Rabbim böylesi felaketlerden milletimizi her daim korusun.

SİNAN AKSU

T.C. Vakıflar Genel Müdürü

EDİTÖRDEN

Değerli Okurumuz,

Vakıf Şehir dergimizin bu sayısında, hepimizi derinden sarsan asrın felaketinin ikinci yılında, deprem bölgesindeki vakıf kültür eserlerinin son durumunu ele aldık. Millet olarak depremlerde yitirdiğimiz on binlerce vatandaşımızın acısı hâlâ kalbimizde olsa da asrın felaketinden etkilenen 11 ilimizdeki ata yadigarı eserlerin ihya edilmesi, hepimizin tesellisi oluyor.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün uhdesinde yürütülen çalışmalar kapsamında depremden etkilenen tüm illerimizde adeta illerin bir kültür taşıyıcısı olan eserlerimizin ayağa kaldırılmasının şehirlerin sosyalleşmesinde de büyük katkı sağlayacağını bilincinde olan bir kurum olan Genel Müdürlüğümüz, bu mihvalde çalışmalarını ayrı bir önem ile sürdürüyor.

Depremin izleri ve son iki yılda vakıf eserleri özelinde deprem bölgesinden güncel bilgilerle hazırladığımız, arşiv niteliği taşıyan deprem özel sayımızı ilginize sunuyoruz.

İyi okumalar...

GÜL AŞIK

Vakıflar Genel Müdürlüğü
Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri

VAKIF ŞEHİR

**T.C. Vakıflar Genel
Müdürlüğü adına**

**Yayın Kurulu Başkanı
Genel Müdür
SİNAN AKSU**

**Yayın Kurulu Üyeleri
Genel Müdür Yardımcıları
HAYRULLAH ÇELEBİ
AYDIN CEM ASLANBAY
ERKAN ÖMEROĞLU**

**Yayın Koordinatörü
GÜL AŞIK**

**Kültür ve Tescil
Daire Başkanı
HİLAL AYDEMİR**

**Sanat Eserleri ve
Yapı İşleri Daire Başkanı
ŞENGÜL KONCAGÜL**

**Dış İlişkiler Daire Başkanı
KADİR KANTEKİN**

**Hayır Hizmetleri
Daire Başkanı
TANER KARADAYI**

**Kurumsal İlişkiler
SADIK ÖZDEMİR**

**Yayıncı Kuruluş
ART MENTAL A.Ş.
Adına İmtiyaz Sahibi
ALİ ATAY**

**Yayın Yönetmeni
MELİH USLU**

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
SEDA BAŞARAN TAŞDELEN**

**Görsel Yönetmen
MURAT SELEK**

**Art Mental Yayınları
Medya Grubu Başkanı
DOĞAN ACAR**

**Editörler
ARDA KEMAL ATAY
YAĞMUR TEMİZ
HAYATİ TEK
İLTERR SAĞIRSOY**

**Baskı
SEMİH OFSET MATBAA SEK.
YAY. SAĞ. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Zübeyde Hanım mah. 628 sok.
No: 26 Altındağ / Ankara**

Bu dergi uluslararası grafik tasarım ve editöryal ilkeler uyarınca hazırlanmıştır. Vakıf Şehir Dergisi aylık olarak yayınlanır. Dergide yer alan makale, araştırma, yorum, röportaj gibi yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yer alan yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

**Yaygın, Süreli, Türkçe
ISSN: 27916308
2025, Sayı: 33**

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

**T.C.
VAKIFLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**VAKIF
KATILIM**
Vakıf Şehir Dergisi,
Vakıf Katılım desteği ile
yayınlanmaktadır.

VakiflarGM

VakiflarGM

VakiflarGM

QR kodu
okutarak
konuma
gidebilirsiniz.

**T.C.
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

(312) 415 50 00

**Erler Mahallesi
Dumlupınar Bulvarı
No: 340
Etimesgut - Ankara
www.vgm.gov.tr**

GÜNCEL

Cumhurbaşkanı Sayın RECEP TAYYİP ERDOĞAN

**DEPREMZEDE
İLLERİMİZİN
İHYASI İÇİN
SEFERBER OLDUK**

GÜNCEL

Kültür ve Turizm Bakanı MEHMET NURİ ERSOY

**DEPREMLE
YIKILANLARI
İHYA ETMEK
BOYNUMUZUN
BORCU**

MİMARİ

**YAPILARIN
GÜVENCESİ
BİLİM KURULU'NUN
İŞLEVİ NEDİR?**

ASRIN FELAKETİ

**6 ŞUBAT SONRASI
RESTORASYONU
TAMAMLANARAK
HİZMETE AÇILAN
11 VAKIF ESERİ**

ASRIN FELAKETİ

**RESTORASYONU
DEVAM EDEN
ESERLER**

DÜNDEN BUGÜNE

**ASRIN FELAKETİNDE
VAKIFLARA
VERGİ MUAFİYETİ**

16

FOTOĞRAF

OBJEKTİFLERE
YANSIYAN
ASRIN FELAKETİ

20

BİR ZAMANLAR

SEZAİ KARAKOÇ'UN
HATIRALARINDA
KAHRAMANMARAŞ

22

KAHRAMANMARAŞ

KÜLTÜR VARLIKLARI
YENİDEN AYAĞA
KALDIRILIYOR

42

ANALİZ

ALİ OSMAN ÖZDEMİR

ZENGİNLİĞİNDEN
HİÇBİR ŞEY
KAYBETMEYEN ŞEHİR
HATAY

44

KİTAP

ASRIN FELAKETİNİN
İKİNCİ YILI:
İNŞA VE İHYA
ÇALIŞMALARI

46

ASRIN FELAKETİ

DEPREM
BÖLGESİNDE
HAYAT NORMALE
DÖNÜYOR

“Depremzede İllerimizin İhyası İçin Seferber Olduk”

6 Şubat depremlerinin ikinci yıl dönümüne ilişkin bir mesaj yayınlayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Depremzede şehirlerimiz, bölgesel ihya stratejisi ile kalkındırılacak” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, asrın felaketi olan 6 Şubat depremlerinin ikinci yıl dönümünü, kapsamlı bir mesajla ele aldı. Mesajının başlangıcında, “Bazı öncelikli konular üzerinde durmak istiyorum. Türkiye bir deprem ülkesi. Bu, bulunduğumuz coğrafyanın getirdiği bir kader” ifadelerine yer veren Cumhurbaşkanı Erdoğan, dolayısıyla deprem afetine de gereken en yüksek seviyede bir ciddiyetle yaklaştıklarını belirtti.

Erdoğan mesajında şu ifadelere yer verdi:

“Bir afet karşısında, öncelikle çekilen acıları yüreğinizde hissetmeniz, sonra da yapılması gerekenleri canla başla yerine getirecek iradeyi ortaya koymanız gerekir.

Yaşadığımız afet ne kadar büyük olursa olsun biz, birileri gibi depremden sonra gelip siyasi şov yapanlardan olmadık. Deprem bölgesinden elimizi hiçbir zaman çekmedik. Onlar oturdukları yerden depremzede kardeşlerimizin acılarını istismar ettiler.

ASRIN FELAKETİ ASRIN BİRLİKTELİĞİNE DÖNÜŞTÜ

Biz, onlar istismarlarını yaparken Malatya’da, Gaziantep’te, Kahramanmaraş’ta ve deprem bölgesindeki 11 ilde, ilçelerde vatandaşımızla el ele verdik, seferberlik ruhuyla gece gündüz demeden çalıştık. Depremi ilk anından itibaren bölgedeydik. Milletçe el ele vererek omuz omuza gösterdiğimiz dayanışma asrın felaketini, asrın birlikteliğine dönüştürdü. Hep birlikte tek yürek olduğumuzda zorlukların üstesinden nasıl geldiğimize tüm dünya bir kez daha şahit oldu. Allah’ın izniyle büyük ve güçlü Türkiye idealimizden asla taviz vermeden, güçlü bir inançla yolumuza devam ediyoruz. Asrın felaketinin de bize gösterdiği gibi afetlere karşı her zaman hazırlıklı olmak zorundayız.”

DEPREM BÖLGELERİNİN İYİLEŞTİRME PROGRAMLARI İLERLİYOR

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, afet sonrası Malatya, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adıyaman ve Hatay'ı "İhya İlleri" olarak belirlediklerini dile getirerek, şunları söyledi:

"Bu programımız çerçevesinde bu illerdeki ekonomik faaliyetler canlandırılacak ve güçlendirilecek, sanayi ve ticaret alanları afetlere dirençli şekilde yeniden yapılandırılacak. Bu illerimizde ekonomik ve sosyal kalkınma programı fiziksel, ekonomik, sosyal ve kurumsal iyileşme başlıklarıyla ele alınacak, tarihî ve sosyokültürel yapının korunmasından çevre ve toplum sağlığına, üretim yapısının güçlendirilmesinden sanayi ve ticaret alanlarının afetlere dirençli hale getirilmesine kadar pek çok kritere dikkat edilecek.

Bu doğrultuda, öncelikle yerleşimlerin yeniden imar edilmesi için hazırlanacak mekânsal planlarda mevcut sosyokültürel ve tarihi dokunun yaşatılması, afet tehlike ve risklerine karşı önlemlerin alınması, mekansal kullanımların afet riskini göz önünde bulundurularak tasarlanması, olası risklere karşı yeşil alanların artırılması ve paydaşların plan hazırlık sürecine aktif katılımları tesis edilecek. Ayrıca depremzede illerimizde risk azaltma ve müdahale planları, farklı yerleşim düzeylerinde afet lojistiği planlaması, afet sonrasında kullanılacak alternatif ulaşım rotaları gibi kritik hususlar gözetilerek yeniden düzenlenecek.

Bu illerimizde yürürlükteki deprem mevzuatına uygun dirençli ve iklim değişikliğine uyumlu konut alanları, okul, hastane, sosyal ve kültürel tesisler gibi sosyal altyapı alanları ile idari yapılar inşa edilecek. Yeni yapılara ilişkin yapı denetimi süreçleri güçlendirilecek ve afete dayanıklı içme suyu, kanalizasyon, su deposu, enerji, doğal gaz, telefon ve internet altyapısı gibi teknik altyapı sistemleri, ulaşım altyapısı ve toplanma alanları oluşturulacak."

Çalışmalarında kırsal dokunun özgünlüğüne ve ekolojik yapısına uyumlu olacak yaşam alanları oluşturulmasına dikkat ettiklerini kaydeden Erdoğan, "Kırsalda fiziki ve sosyal altyapı iyileştirilmeleri gerçekleştirilecek. Kentsel ve kırsal alanların yeniden inşa sürecinde engelli bireylerin gereksinimleri dikkate alınacak. Afet sonrası müdahalede kritik önem teşkil eden, ihtiyaç duyulan malzemelerin taşınması, depolanması, dağıtımı gibi faaliyetlerin hızla gerçekleştirilmesi için afet riski ve nüfusa bağlı olarak farklı yerleşim düzeylerinde afet lojistik merkezleri kurulacak" dedi.

TARİHİ VE KÜLTÜREL DOKUYU KORUYORUZ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, başta Hatay ve Adıyaman'da olmak üzere deprem bölgesinin tamamında hafif, orta, ağır hasarlı veya yıkılmış tescilli yapıların veya zarar görmüş sit alanlarının özgün yapısına uygun olarak güçlendirme, restorasyon, renovasyon faaliyetlerini desteklediklerini de söyledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Kentlerin sahip olduğu tarihi ve kültürel doku tekrar oluşturulacak. Enkaz kaldırma faaliyetlerinin çevre ve toplum sağlığına olası olumsuz etkilerini önlemek amacıyla uygun koşullarda oluşturulan enkaz döküm sahalarında gerekli tedbirler alınacak" ifadelerini kullandı.

DEVLET MİLLET EL ELE BÜTÜN KAPASİTELER GELİŞTİRİLECEK

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 6 Şubat depremleri vesilesiyle yayınladığı mesajın son kısmında, bütün bu çalışmaların devlet millet elbirliğinde gerçekleştirileceğini ifade ederek, şunları dile getirdi:

"Kentsel ve kırsal yaşam alanları ile sanayi ve ticaret alanlarının yeniden inşa ve onarım süreçlerinde yapı malzemeleri seçimi, enerji altyapısı ve atık yönetimi gibi hususlarda doğal kaynak kullanım dengesi, çevrenin korunması, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm gibi hususlar öncelikli olacak. Depremzede illerimizin afet öncesi potansiyelleri, üretim yapıları, tarihsel konumları, kimlikleri ve yerel özellikleri dikkate alınarak ekonomik faaliyetleri güçlendirilecek.

Vatandaşlarımızın hayat kalitesinin ve toplumsal hayata katılımlarının artırılması için kamu hizmetlerine erişebilirlik artırılacak, toplumsal aidiyet bilinci güçlendirilecek. Afet risk ve kriz yönetimi konusunda ise yerel düzeydeki beşeri ve kurumsal kapasite geliştirilecek ve çalışmalara sivil toplum kuruluşları, yerel idareler, akademisyenler ve kamu kurumları başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin etkin katılımı sağlanacak."

“Depremle yıkılanları ihya etmek boynumuzun borcu”

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, asrın felaketinde depremin ilk anından itibaren devletin ve milletin kenetlenmiş olarak seferberlik ruhuyla hareket ettiğini söyledi. Ersoy, bu seferberlik ruhunun, depremde hasar gören vakıf eserlerini ihya etmede de kendilerine yol gösterici olduğunu belirterek, “Ecdadın yıkılmış, hasar görmüş eserlerini ihya etmek boynumuzun borcudur” dedi.

6 Şubat 2023'te meydana gelen 11 ildeki depremin acıları taptaze. Asrın felaketinde kaybettiklerimizin ateşi yüreğimizde. Depremin hemen ardından ortaya koyduğumuz yaraları sarma irademiz de ilk günkü kararlılığımızla bize yol gösteriyor.

Afetten hemen sonra Bakanlığımıza bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Kültür Varlıkları Genel Müdürlüğü, başta Kahramanmaraş olmak üzere depremde etkilenen bütün illerde öncelikli olarak tespit çalışmalarına başladılar. Enkaz kaldırma, tarihi parçaları kayıt altına alma, plan ve programlarını yapma, ihya, imar ve restorasyon çalışmaları için ihaleleri gerçekleştirme, işleri tamamlayıp yeniden ibadete, hizmete, kullanıma açma... Bunların hepsini iki yıldır büyük bir gayretle yerine getiriyoruz.

Bu operasyonları yürütürken kapsamlı ve geleceğe dönük projeksiyonları da gerçekleştiriyoruz. Bu illerimizin bir kültür şehri olması ve turizmde de hak ettiği payı almasını istiyoruz. Bu bağlamda da yerel yönetimlerimizle rotalar oluşturuyoruz. Böylece deprem bölgesindeki illerimiz, eskisinden daha cazip bir turizm şehri haline gelecek.

RESTORASYON ÇALIŞMALARI 22 YILDA 10 KAT ARTTI

Kültür varlıklarımızın restorasyon çalışmaları, son 22 yılda tam 10 kat arttı. Tescilli yapılarda deprem sonrası kültür enkazının ayrıştırılmasına ve desteklenmesine yönelik işlerde ve Gaziantep Kalesi, Adıyaman Kahta Kalesi, Hatay

Hatay'da deprem çadırları.

Arkeoloji Müzesi ve Elbistan Müzesi deprem sonrası onarım çalışmalarına çok ciddi bütçeler ayrıldı.

Saint Pierre Anıt Müzesi, Malatya Atatürk Evi ve Arkeoloji Müzesi ile Beşkonaklar Müzesi'nin restorasyonu ve teşhir tanzim ve güçlendirme çalışmaları, Adıyaman Kahta Kalesi ve Adıyaman Müzesi onarımı, Diyarbakır Paşa Hamamı, Saint George Kilisesi ve Çardaklı Hamamı'nın restorasyonu tamamlandı. Gaziantep Zeugma Mozaik ve Arkeoloji Müzesi'nin onarımı ile Gaziantep Kalesi restorasyonu, Kahramanmaraş Elbistan Müzesi hasarlarının giderilmesine yönelik çalışmalar da İnşaat bu yıl içerisinde tamamlanacak.

Kilis Ravanda Kalesi, Alaeddin Yavaşca Müzesi ve Şanlıurfa Harran Kalesi, Siverek Kalesi restorasyonu ile Arkeoloji ve Mozaik Müzesi'nin hasarlarının giderilmesi ve Adana Anavarza Zafer Kapısı acil müdahale uygulamaları 2024 yılında sona erdi. Hatay Arkeoloji Müzesi'nde de onarım restorasyon çalışmaları etaplar halinde sürdürülüyor ve müze 2025'te açılışa hazır hale getirilecek. Kültür varlıklarına yönelik çalışmalar kapsamında, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile kültür varlıklarının restorasyonu da devam ediyor.

VAKIF ESERLERİNİ İHYA ÇALIŞMALARI

Vakıf eserlerine yönelik ihya çalışmalarının sayısı 2002 öncesi 10 yıllık dönemde sadece 46 iken, bu sayı 2002-2024 yıllarında 5 bin 913'e çıkarıldı ve yaklaşık 130 katlık bir artış kaydedildi. 154 eserin onarım ve restorasyonu ise sürüyor. Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremlerinde hasar gören 377 vakıf kültür varlığının tamamına yönelik restorasyon süreçleri başlatıldı. Bu faaliyetler, merkezi bütçeden pay alınmadan vakıf gelirleriyle yapılıyor.

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan eserlerden İstanbul Kariye Camisi, Sivas Divriği Ulu Camisi, İstanbul Sultanahmet Camisi ile İstanbul Hz. Cabir Camisi'nin ve İstanbul İbrahim Hakkı Konyalı Kütüphanesi'nin de restorasyonları tamamlanarak ibadete ve hizmete açıldı. Tarihinde ilk kez Ayasofya-i Kebir Camii Şerifi'nin Bütüncül Projesi çıkarıldı ve olası risklere karşı Ayasofya'yı koruma çalışmaları titizlikle yürütülüyor. Edirne Selimiye Camisi, Kıbrıs Lefkoşe Selimiye Camisi, Arnavutluk İşkodra Kurşunlu Camii, İstanbul Fatih Beyazıt Camisi, İstanbul Fatih Zeynep Sultan Camisi gibi eserlerin restorasyonlarının ise 2025'te bitirilmesi planlanıyor.

İstanbul Eyüp'teki Mihrişah Valide Sultan İmareti'ne ilave olarak Ankara Hacı Bayram Veli ve Tokat Gülbahar Hatun imaretleri açıldı. Böylece Osmanlı'dan miras bir gelenek olan aşevi sayısı üçe çıkarıldı. Balıkesir ve Gaziantep imaretlerinin de 2025'te açılması için çalışmalar devam ediyor.

ECDATTAN BİZE, BİZDEN GELECEK NESİLLERE

Asrın felaketi 6 Şubat depremlerinde yaşanan devlet - millet dayanışmasını asla unutmamamız gerekiyor. Bu olağanüstü seferberliği görmezden gelip, ısrarla suyu bulandırmaya, yapılan hizmetlere gölge düşürmeye çalışanlar var. Bunlara takılmayacağız, işimize, gücümüze, önümüze bakacağız.

Tarihi vakıf eserleri, başta deprem bölgesinde olmak üzere ayağa kaldırmak, en ileri seviyede teknik bilgi ve estetikle onarmak, yurt içinde ve yurt dışındaki bütün vakıf eserleri gelecek nesillere miras bırakmak, bu eserleri bize emanet eden ecdadımıza karşı boynumuzun borcudur.

YAPILARIN GÜVENCESİ BİLİM KURULU'NUN İŞLEVİ NEDİR?

Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM) prosedüründe, vakıf binaları ve kültürel miras niteliğindeki taşınmazların korunması, restorasyonu ve kullanımı konusunda bilim kurullarının önemli bir rolü vardır.

BİLİM KURULU NEDİR?

Bilim kurulu, vakıf kültür varlıklarının restorasyonu ve korunması ile ilgili uzmanlardan oluşan bir danışma organıdır. Genellikle sanat tarihi, mimarlık, inşaat mühendisliği ve konservasyon-restorasyon gibi alanlarda uzman kişilerden seçilir.

BİLİM KURULUNUN GÖREVLERİ:

1. RESTORASYON VE KORUMA KARARLARI: Vakıf taşınmazlarının restorasyon süreçlerinde uygun tekniklerin belirlenmesi ve tarihi dokunun korunmasına yönelik kararlar alınır.

2. PROJE DEĞERLENDİRMESİ: Restorasyon veya onarım projelerinin tarihi, sanatsal ve mühendislik açısından incelenmesi ve onaylanması sürecine katkı sağlar.

3. DENETİM VE UYGULAMA TAKİBİ: Restorasyon sürecinde yapılan işlerin, bilimsel ve teknik standartlara uygun olup olmadığını denetler.

4. TARİHİ YAPILAR İÇİN KULLANIM ÖNERİLERİ: Vakıf binalarının uygun işlevlerde kullanılması için önerilerde bulunur.

PROSEDÜRDE BİLİM KURULUNUN YERİ:

Vakıflar Genel Müdürlüğü, restorasyon ve koruma projelerinde bilim kuruluna danışarak kararlar alır.

Bilim kurulu üyeleri, projeleri değerlendirerek Kültür ve Turizm Bakanlığı ile koordineli şekilde çalışabilir.

Büyük ölçekli projelerde, bilim kurulu raporları ve tavsiyeleri doğrultusunda uygulamalar gerçekleştirilir.

MİMAR SİNAN'IN DEPREM TERAZİSİ

Mimar Sinan'ın eserlerinde kullandığı ve birçok mimara ilham veren silindirik şeklindeki deprem terazileri, deprem sonrası yapının hasar görüp görmediğini göstermektedir. Bu teraziler, çok basit bir sistemle çalışmakta. Eğer silindirik kolayca dönüyorsa caminin depremde hasar görmediği, silindirik dönmüyor veya dönerken zorlanıyorsa yapının hasar gördüğü anlaşıyor. Bu durum da hasar nedeniyle yapılacak müdahalenin boyutunu ortaya çıkarıyor. Asırlara meydan okuyan birçok eserde deprem terazileri kullanılmaya devam ediyor.

KADİM MEDENİYETLER KAVŞAĞI ROTASI

Doğu Akdeniz'den Doğu Anadolu'ya, Toros dağ silsilesinden Güneydoğu Anadolu'ya uzanan geniş coğrafya, tarih boyunca pek çok deprem ve afet yaşadı. Fakat her zaman küllerinden doğdu ve kadim medeniyetlerle zenginleşti. Bir hadis-i şerifte cennet ırmakları olduğu bildirilen dört nehirden üçü, bu havzada bulunmaktadır. Fırat, Seyhan ve Ceyhan'ın hayat verdiği bu medeniyetler beşiğinde vakıf kültür eserlerini ziyaret ederek tarihte yolculuğa çıkabilirsiniz.

ADANA

- 1 Seyhan Ali Dede Camii
- 2 Kozan Hoşkadem Camii

OSMANİYE

- 3 Ağcabey Camii

HATAY

- 4 İskenderun Rum Katolik Kilisesi
- 5 İskenderun Süryani Katolik Kilisesi
- 6 Kanuni Sultan Süleyman Camii
- 7 Habib-i Neccar Camii
- 8 Antakya Ulu Camii
- 9 Antakya Kurşunlu Han
- 10 Sarımiye Camii
- 11 Hünkar Mescidi
- 12 Kırıkhan Beyazıt-ı Bistami Türbesi

KİLİS

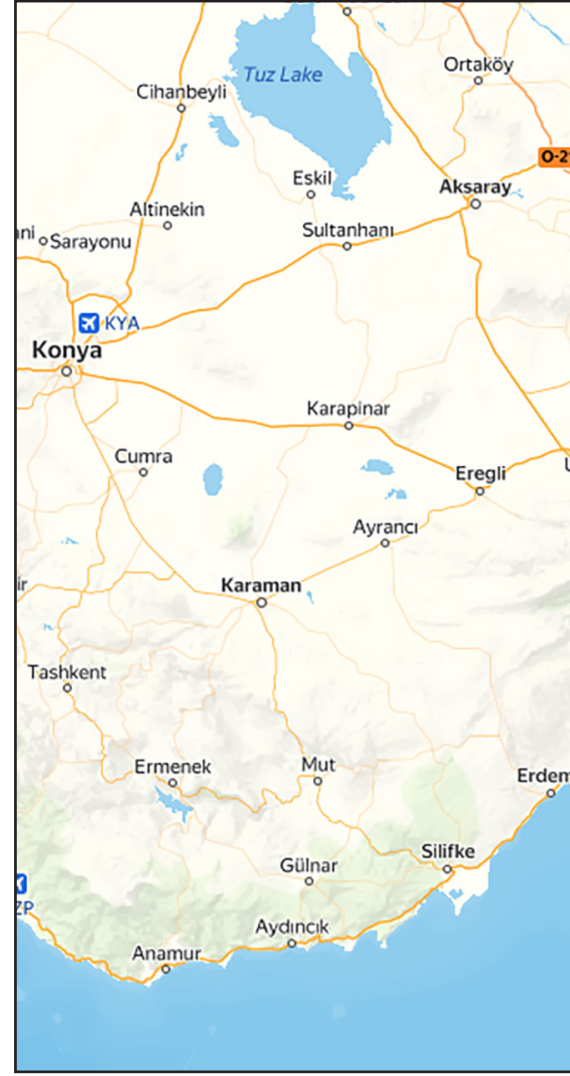
- 13 Mevlevihane Camii
- 14 Ulu Camii

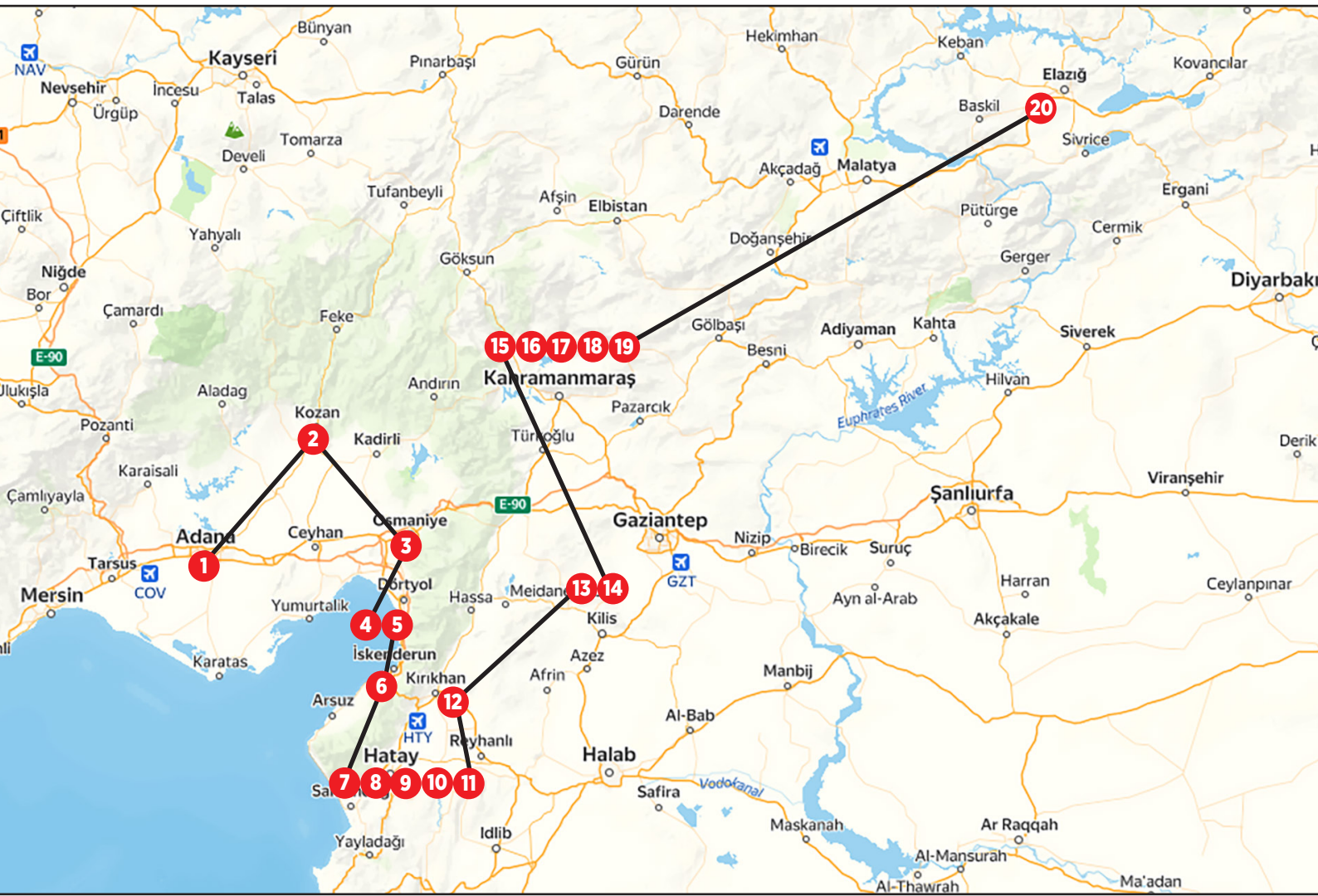
KAHRAMANMARAŞ

- 15 Ulu Camii
- 16 Arasa (Çığ Çığ) Camii
- 17 Maraş Kalesi
- 18 Taş Köprü
- 19 Dulkadiroğlu Şekerli Camii

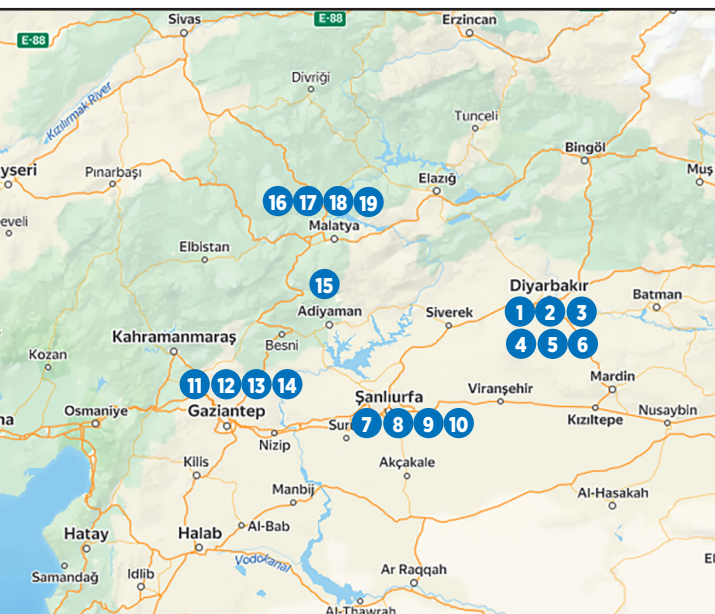
ELAZIĞ

- 20 İzzet Paşa Camii

FIRAT HAVZASI KÜLTÜR ROTASI

DİYARBAKIR

- 1- Dört Ayaklı Minare Camii
- 2- Ali Paşa Camisi
- 3- Fatih Paşa (Kurşunlu) Camisi
- 4- Melek Ahmet Paşa Camisi
- 5- Behrampaşa Camisi
- 6- Ulu Camii

ŞANLIURFA

- 7- Hasan Padişah Camisi
- 8- Eski Ömeriye Camii
- 9- Ulu Camii
- 10- Selahattin Eyyubi Camii

GAZİANTEP

- 11- Kurtuluş Camisi
- 12- Alâüddevle Camii
- 13- Kozluca Camii
- 14- Fevkanî Camii

ADİYAMAN

- 15- Mor Petrus ve Mor Pavlus Kilisesi

MALATYA

- 16- Yeni Camii
- 17- Battalgazi Ulu Camii
- 18- Yeşilyurt Camii Kebir
- 19- Darende Hacı Mehmet Camii

Asrın Felaketi Sonrası Vakıf Eserler... RESTORASYONDA GÜNCEL DURUM

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Dairesi Başkanlığınca deprem sonrası yapılan ihale çalışmaları kapsamında hasar gören 377 vakıf kültür varlığında başlanan restorasyon çalışmalarının bir kısmı tamamlanmış, bir kısmında ise devam etmektedir.

**17 Şubat
2023**

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem sonrası, Vakıflar Genel Müdürlüğümüz teknik personelleri ve ICOMOS Türkiye (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) uzmanlarından oluşturulan tespit ekipleriyle deprem bölgesindeki tüm illerde eş zamanlı olarak gerçekleştirilen ilk tespit çalışmaları.

**6 Mart
2023**

Uzman ekipler tarafından ikinci tespit çalışmaları yapılarak tüm verilerin kayıt altına alınması.

31

Vakıf kültür varlıkları arasında tespit edilen tümünden göçme (yıkık) yapı sayısı.

678

11 şehrimizde incelenen toplam vakıf kültür varlığı sayısı.

144

Vakıf eserler arasındaki ağır hasarlı yapı sayısı.

104

Vakıf kültür varlıklarındaki orta hasarlı yapı sayısı.

98

İncelenen vakıf kültür varlıkları arasında tespit edilen hafif hasarlı yapı sayısı.

**12
Milyar TL**

Hasar gören tüm eserlerin ihyası için öngörülen maliyet.

11

2024 yılı sonu itibarıyla onarım-restorasyonu tamamlanarak hizmete açılan vakıf eseri.

301

Hasarsız yapı sayısı.

2025

Yılı sonu itibarıyla hasar gören tüm eserlerin onarım-restorasyonunun tamamlanacağı yıl.

İŞLETMELERİN FİNANSAL YÖNETİM ÇÖZÜMLERİ TEK UYGULAMADA

Satın almadan stok takibine, sipariŖten teslimata,
satıŖtan ödeme almaya kadar tüm
süreçlerinizde uçtan uca her ihtiyacı
tek uygulama ile paketleyin.

Ücretsiz
Kullanım

1000
Kontör Hediye

OBJEKTİFLERE YANSIYAN ASRIN FELAKETİ

Ülkemizde yaşanan en büyük afetlerden biri olarak tarihe geçen 6 Şubat depremleri, öylesine güçlüydü ki Suriye'den Lübnan'a kadar uzanan geniş bir coğrafyada şok dalgaları oluşturdu.

Bu iki deprem, başta Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Adıyaman, Malatya, Adana ve Osmaniye olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizdeki toplam 11 ilde yıkıma neden oldu. Depremler sonucunda büyük can ve mal kayıpları yaşandı, binlerce bina yıkıldı ve çok sayıda vakıf eseri hasar aldı.

Depremler, bölgedeki altyapının, sağlık hizmetlerinin ve diğer kamu hizmetlerinin ciddi şekilde etkilenmesine de yol açtı. Geçen iki yılda devlet ve millet işbirliğinde deprem yaralarının büyük bir bölümü hızla sarıldı, geri kalanlar da sarılmaya devam ediyor.

Depremlerde eşsiz güzellikteki tarihî vakıf eserler de büyük tahribat yaşadı. Yüzyılın felaketinin hemen ardından deprem bölgesinde faaliyete geçen Vakıflar Genel Müdürlüğü, gerek merkezden, gerekse Bölge Müdürlükleri ekipleriyle acil müdahaleler gerçekleştirdi, peşi sıra planlama ve koordinasyonla ihya çalışmalarına başladı. Depremin ikinci yılında ne mutlu ki, Genel Müdürlüğümüz 11 eserin restorasyonunu tamamlayarak hizmete açtı.

ÖLÜMÜN RESMİ

Milletimizin her bir ferdine, “Allah tekrarını göstermesin” dedirten bu zorlu günler, dünyanın dört bir yanından gelen fotoğrafçıların objektiflerine de yansdı.

Sameer Al-Doumy, onlardan biri. 6 Şubat depremleriyle ilgili fotoğraf seçkisiyle İstanbul Photo Awards’ın (www.istanbulphotoawards.com) 10. yılına özel verilen “En İyi Genç Fotoğrafçı” ödülüne layık görüldü. Fotoğraflarının uluslararası bir jüri tarafından değerlendirilmesi ve tanınmasından duyduğu memnuniyeti dile getiren Al-Doumy, “İstanbul Photo Awards’a dünyanın pek çok yerinden geniş bir katılım var. Çok etkileyici konularla ve hikâyelerle karşılaştım. Gerçekten çok iyi organize edilmiş bir yarışma. Depremler, Türkiye’de olup bitenleri belgelemek için bana motivasyon sağladı,” ifadelerini kullandı. Genç fotoğrafçı Al-Doumy, sergilenen fotoğraflarının bu kadar ilgi çekmesinden çok etkilendiğini vurgulayarak hazırlıklarını tamamlayıp İstanbul Photo Awards’a 2025’te de başvuracağını sözlerine ekledi.

Sameer Al-Doumy’nin, 6 Şubat depremlerinde çektiği “Ölümün Hayaleti” serisinden ödül alan karelerini, başarılı fotoğrafçının notları eşliğinde sunuyoruz.

1- Tarihî Antakya şehrinde yıkılan binalar, 19 Şubat 2023. 6 Şubat 2023’ün erken saatlerinde Kahramanmaraş merkezli 7,8 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi ve ardından 7,5 büyüklüğünde bir deprem daha gerçekleşti.

2- Bu hava fotoğrafı, 20 Şubat 2023 tarihinde Antakya’da çekildi. Aynı karenin yarısında devasa bir enkaz ile hemen yolun karşısındaki yardım ve acil müdahale kampı, ölüm ve yaşamın birlikteliğini temsil ediyor.

3- Tarih, 20 Şubat 2023. Depremlerden iki hafta sonra... Antakya’da bir çift, yıkılan binaların enkazına tırmanıyor.

4- Antakyalı gözlükçü Cüneyt Eroğlu, elinde kalan son gözlüğü ile yıkılan dükkânının önünde. 45 yaşındaki optisyenin vücut dili, çok şey anlatmak istiyor. Tarih, 18 Şubat 2023.

5- Umut, acı ve yorgunluk...

Antakya’da bir kurtarma görevlisi, kısmen yıkılmış binaların önünden geçerken enkaza odaklanmakta zorlanıyor. Depremin ilk şoku, yaşanmaya devam ediyor. Tarih, 9 Şubat 2023.

6- Duvarda asılı kalan o suretler... Hatay ilini de derinden etkileyen 6 Şubat depremlerinin ardından Antakya’da bir evden geriye kalanlar. Tarih, 21 Şubat 2023’ü gösterirken aile fotoğraflarının asılı olduğu bir duvarda oluşan çatlaklar görülüyor.

7- Antakya’da depremde yıkılan bir binanın enkazı üzerinde asılı duran balonlar, çocukluk hayallerini gerçekliğin sert yüzüyle buluşturuyor. 18 Şubat 2023 tarihinde çekilen bu fotoğraftaki tezat, mesajını güçlendiriyor.

8- 20 Şubat 2023 tarihinde Antakya’da çekilen bu hava fotoğrafı, yıkımın boyutlarını gözler önüne seriyor.

SAMEER AL-DOUMY KİMDİR?

Son 10 yıldır ülkesi Suriye’yi savaşa sürükleyen olayları görüntülüyor. 2014 yılında fotoğrafçılık kariyerine başladı, herhangi bir özel veya akademik çalışma yapmadan kendi kendini eğiterek becerilerini geliştirdi. 2014 yılının sonlarında Ajans France-Press’in “serbest fotoğrafçı” kadrosunda yer aldı. Çalışmalarıyla World Press Photo 2016’da Spot Haber Hikâyeleri Kategorisi’nde birincilik gibi birçok önemli uluslararası fotoğrafçılık ödülüne hak kazandı. Halen, 2018 yılında gittiği Fransa’da yaşıyor ve AFP için Normandiya bölgesini kapsayan “serbest foto muhabiri” olarak çalışıyor.

MARAŞ'IN MÜSTESNA KURTULUŞU

Kahramanmaraş, sadece ortaokulu okuduğum yer değildir. Benimle beraber yanımda, içimde, hareketlerimde devam etmektedir. Yerel yönetim tarafından bana layık görülen fahri hemşehrilik beratı, bunun bir nevi belgesi olmuştur. Biz Maraşlıyız. Maraş'ın şöyle bir özelliği vardır: Kurtuluş hareketi, Cuma namazı ile başlamıştır. İmam, "Siz bağımsız olmadıkça kıldığınız namaz kabul olmaz" demiştir ve kaledeki düşman bayrağı indirilip, Cuma namazı kılınmıştır. Bunun manası şudur: Her insan önce hür ve bağımsız olmalıdır. Hür ve bağımsız olmayan insan, insanlığını yaşayamaz. Hür ve bağımsız olduktan sonra başkalarını da kurtaracaksın. Maraşlılar da nitekim kendini kurtardıktan sonra Gaziantep'e gitmiştir. Antep, Urfa ve Mardin kurtulduktan sonra da Türkiye kurtulmuştur. Türkiye'nin kurtuluşu, Müslümanların da kurtuluşunu çağırır.

Maraş kurtuluş hareketinin manası, önce kendini kurtaracaksın sonra başkalarını, sonra da bütün Müslümanları. Her Müslüman bir Müslümanın kurtuluşunu düşünecek, ondan sonra da insanlığın kurtuluşunu düşünecek. Maraş'ın kurtuluş hareketinin anlamı budur. Bizim de Maraş'ta olduğumuz dönemde kutlamalar devam ediyordu, hâlâ da sürüyor. Kurtuluşu, ideolojimizin bir hareketi olarak gözlemliyorduk. Maraş'ın kurtuluşu, Müslümanlar için çok iyi bir örnektir ve kıyamete kadar da böyle kalacaktır. Şehit mirası ve kurtuluş günlerinin çoğu, nutuk zanaatçıların elinde boğazlanır. Maraş'ınki müstesnadır. Maraş'ın kurtuluşu da kurtuluşunun anılışı da öbürlerinden farklıdır. Maraş, kendi kendini kurtardı. Matematik açıklığıyla bu budur. Maraş, durduğu yerden Anadolu'nun halk mı, aydın mı tarafından kurtarıldığına ışık tutuyor.

SÜT VE TABANCA

Maraş'ın kurtuluşu sadece bir reaksiyon değildir. Sütçü İmam'ın süt maşrabasını bırakıp, tabancasını doğrulttuğu yön, sadece Fransız değil; onun arka planındaki mistiksizliktir, fonundaki metafiziksizliktir. Süt ve tabanca... İşte Kahramanmaraş budur, Anadolu budur.

Sezai Karakoç'un Hatıralarında KAHRAMANMARAŞ

Medeniyetimizin ruhunda hayat bulmuş özgün bir şiir ve tefekkür ortaya koyan şair Sezai Karakoç, Kahramanmaraş'a sadece memleketi gözüyle bakmadı. Ona göre bu kadim şehir, çocuk yüreğinin ateş aldığı yerd. Onun hatıralarındaki satırlar, 6 Şubat öncesinin Kahramanmaraş'ı hakkında zengin tasvirler içeriyor.

Kahramanmaraş
Çarşısı.
Ulu Camii
(sağ sayfada).

Maraşlı, bayrak kaleden indirilince Cuma namazının kılınamayacağını bilir. Bayrakla cuma namazı arasındaki kopmaz alakayı bilir. Bu savaşın temeli çok sağlamdır, tıpkı Süleymaniye'nin temeli gibi. Maraş kurtuluş hareketinin ilk gününde yayınlanan beyanname, bütün çağdaş istiklal davranışlarının gerekçelerini aşan bir gerekçeyle çıkar insanlığın karşısına. Ruh çağlarının diliyle, kelimeleriyle yüklüdür, konuşur bu beyanname.

Gözün göremediği ileriye bitişir ve geride tarihin derinliğine doğru kök salar. Mekke'ye bitişir, Malazgirt'e, Söğüt'e bitişir. İstanbul'un alınışı neyin konkavıysa, Maraş'ın kurtuluşu onun konveksidir. Sütçü İmam ve "Kalede bayrağımız olmadıkça bu camide size Cuma namazı kıldırıramam!" diyen ve bu sözünü düşmana savaşı açan Ulu Camii İmamı, o günün şartlarının Fatih Sultan Mehmed'i ve Selâhaddin-İ Eyyûbî'sidir. Savaş başlar ve bitinceye kadar, Ahır dağlarıyla yazları kırmızı biberlerden kıpkırmızı damlı, acı Maraş arasında bir şimşek alışverişidir gider. Yalnız ruhun duvarları içinde geçmiş gibi tabiatüstü bir savaştır bu. Binlerce olağanüstü oluşların örgüsü...

BU ŞEHİR BİR DENİZDİR

Maraş'ın savaşını ben, bir insanın "iç savaşı"na benzetirim. "Saf" olanın içine karışan katışığı barındırmaması... Maraş bir denizdir. "Ceset"i ve "ölü"yü hemen dışına atan deniz. Maraş için yabancı "ceset"tir.

Kahramanmaraş'ın kurtuluş günlerinde, her mahalle kendine mahsus kıyafeti ve sesiyle, bayrak ve flamarlarıyla dalga dalga gelir ve belediye meydanına toplanır. Ulu Camii'nin hemen önüne. Sonra belli bir saatte tam bir susuş olur. Sessizliğin en kabarmış anında bir alarm verilir. Her mahallenin yiğitleri, bütün güçleriyle kalenin bulunduğu tepeye her yandan koşmağa başlar. Bir yarış... Birkaç dakika sonra kalenin bayrak direğine beş - on kişinin birden tırmandığı ve direğe bayrağın çekildiği görülür. Kim bayrağı asmışsa o yılın kahramanı odur, o yıl Maraş'ta. Sonra kaledeki otlar yakılır. Bayrak çekilirken her Maraşlı oraya dönüktür. O anda Maraşlı, bir "katarsis" arılığı içindedir. Bayrağın direğe çekilişi, düşmanın çarmıha gerilişi gibidir onun gözünde. O anda Maraşlı çağdan ve aktüalliteden sıyrılmıştır. Maraş o anda "saf inanış"ı yaşar, inanmışlığın kendinden ibaretliğini.

Anadolu 12 Şubat'ta, her yıl bir kere Maraş'ta, ne olabileceksen onu rüya halinde yaşar. Ve o gece, Türkiye'nin gerçek lambası (Alâattinin sihirli lâmbası gibi) bir kerecik yanar.

RÜYA ÂLEMİ GİBİ

Kahramanmaraş, benim çocuk yüreğimin ateş aldığı yerdir. Burası beni besleyen, yoğun bir mayalanma dönemi yaşadığım yerdir. Tıpkı bir rüya âlemi gibi derinliği olan iç dünyam Maraş'taki yıllarımda alev almıştır.

Maraş'a dair kaleme aldığım ilk izlenimlerim, Fransızların bir dönem kolej olarak kullandığı ve Cumhuriyet'ten sonra terk ettikleri ortaokul binasına dairdir. Gördüğüm ilk kaloriferli bina burasıdır. Bu binada aldığım üç yıllık eğitim boyunca bu kaloriferlerin yandığını bir kere bile görmemişimdir. Okulun bahçesinde çınar ağaçları ile hayatımda ilk defa gördüğüm zeytin ağaçları vardır.

Ahır Dağı ile Aksu Nehri arasında dağdan ovaya doğru genişleyen Maraş'ta merkezi yapılar, Osmanlı'nın diğer şehirlerinde olduğu gibi şehrin dağa yaslanan yüksek kısımlarındadır. Ovada bir tepenin ucunda, yöre halkı tarafından manevi bir işaret olarak görülen Malik Ejder Türbesi yer almaktadır. Kışın yoğun kar yağışı, dağın tepesinde tipi koparır; gündelik hayat alabildiğine zorlaşır. Böyle zamanlarda şehrin bu üst kısımlarında yer alan ve sobası yanmayan taş okul binası da öğrencilere zor zamanlar yaşatır.

Güz mevsiminde ise damlara serilen kurutmalıklar dolayısıyla renklerin cümbüşü seyredilir. Okula dair bir diğer zorluk da savaş yıllarının getirdiği yoksulluktur. Bu sebeple okulda sabah kahvaltısı bazen sadece zeytin ve çay, bazen de meyve ile yapılır. Maraş Kalesi, Ulu Camii ve Bakırcılar Çarşısı, Maraş'ın eskiliğini hatırlatan tarihi yapılarındandır.

Sonbaharda, kehribar tanelerine benzeyen üzümler yaylalardan getirilerek satılır. Bahar ayı, aynı zamanda ufak su kaynaklarının toprak yokuşlarda çizgiler çizip, tepelerden inerek ovayı beslediği aydır. Şehrin güzellikleri bir yana, yörenin insanına gelirse... Maraşlı; şakacı, güler yüzlü, çocukla çocuklaşan, daha doğrusu çocuklaşmak için âdeta bahane arayan, yiğit, gönlü temiz bir halk insanıdır.

Kültür Varlıkları Yeniden Ayağa Kaldırılıyor

Kahramanmaraş Ulu Camii.

*Kahramanmaraş'ta
6 Şubat 2023'teki
depremlerde zarar
gören vakıf eserleri ve
kültür varlıklarının
restorasyon çalışmaları
hızla devam ediyor.
Onarımı tamamlanan
ecdat yadigarı eserler
birer birer yeniden
vatandaşla buluşuyor.*

Pazarcık ve Elbistan merkezli depremlerde Kahramanmaraş ili genelindeki 866 kültür varlığı ve vakıf eserinden 407'si hasar gördü. Eserlerin yeniden ayağa kaldırılması için Kültür ve Turizm Bakanlığınca çalışma başlatıldı. Kentin sembolü haline gelen tarihi Ulu Cami, Taş Köprü ve Maraş Kalesi'nin restorasyonu sürerken; geleneksel konaklardan Ünver Aydemir Evi, Veysel Çelik Evi ve Medine Çirış Evi'nde çalışmalar tamamlandı. Kentteki 14 cami, bir hamam, iki han, 27 dükkân, beş kamu binası, bir mezarlık, altı çeşme, 208 konut olmak üzere 264 kültür varlığında da çalışmalar devam ediyor.

KÜLTÜREL MİRAS ZENGİNİ

Kahramanmaraş Valisi Mükerrrem Ünlüer, depremin ardından kent

genelinde 631 tescilli kültür varlığı yapıda hasar tespit çalışması yapıldığını söyledi. Ünlüer, "Depremlerde bu yapıların 293'ü ağır, 132'si orta, 77'si ise az hasar gördü. 74 yapının ise hasarsız olduğunu tespit ettik. 55 yapı maalesef tamamen yıkıldı" dedi. Restorasyonların titizlikle gerçekleştirildiğini dile getiren Vali Ünlüer, bugüne kadar tescilli özel mülkiyetin onarımı için aldıkları 215 başvurudan 165'inin uygun görüldüğünü belirtti. Tarihi 12 bin yıl kadar eskiye giden kentte, Prehistorik dönemden başlayarak Osmanlı, Selçuklu ve Dulkadiroğlu dönemlerinden eserlerin bulunduğunu dile getiren Ünlüer, "Bölgede en fazla kültürel varlığa sahip il konumundayız" dedi.

Depremden etkilenen tarihî ve vakıf eserlerinin restore edilip yeniden kent

hafızasında yerini alması için yürütülen restorasyon çalışmalarının titizlikle sürdüğünü anlatan Kahramanmaraş Valisi Mükerrer Ünlüer, şu bilgileri verdi:

“Depremlerin merkez üssü Kahramanmaraş’ta normalleşme çalışmalarımız, her alanda devam ediyor. Asrın felaketi olarak nitelendirilen afetlerin ardından Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Bölge Müdürlüğü, kentimizde vakıf eserlerinin restorasyonunu yapmak için çalışmalar başlattı. Bu kapsamda arkeolojik kazılar yapıldı ve restorasyonda kullanılması gereken, mimari özellikleri taşıyacak ve eserlerimizde kullanılacak parçaları tespit ettik. Kentimizin hafızası olan tarihi Ulu Camii’nin restorasyonu ihale edilmişti. Bu tarihî mekânda çalışmalarımız sürüyor ve eski haline gelmesi için üç yıllık bir çalışma süresi olacak. Fakat iki yıl gibi süre zarfında tamamlanarak vatandaşlarımızla buluşturulmasını ümit ediyoruz. Depremden bugüne kadar toplam 26 caminin ihale süreçleri tamamlanmıştır. İlimiz tarihi simgelerinden olan İklim Hatun Camisi ve Saraçhane Camisi’nin restorasyon çalışmaları hızlı bir şekilde devam ediyor. Vakıf eserlerimizi titiz bir çalışmayla yeniden Kahramanmaraş’ımıza kazandıracacağız.”

Tarihî Taş Köprü ihya ediliyor.

95 CAMİNİN İNŞASI SÜRÜYOR

6 Şubat depremlerinde yıkılan ya da ağır hasar alan 335 camiden 51’i yeniden yapılarak ibadete açıldı. Depremlerde kent genelinde 1361 camiden 180’i yıkılmış, 155’i ağır ve orta hasar almış, yaklaşık 450 camide ise hafif hasar meydana gelmişti. Depremden etkilenen alanların yeniden ihyası ve inşası için çalışmalar, devlet-millet seferberliğiyle her alanda sürdürülüyor.

Depremde hasar alan camilerimizin 43’ü, Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne bağlı. Bu camilerin 39’u hasarlı, 29’unun restorasyon ihalesi yapılarak çalışmalara başlandı. Geriye kalan camilerimizin tadilatı ve onarımıyla alakalı da hayırseverlerimizin desteğiyle çalışmalar sürdürülüyor. Ayrıca kent genelinde hasar gören Kur’an kurslarında da çalışmalar devam ediyor.

TARİHİ ULU CAMİİ GÜN SAYIYOR

Kahramanmaraş’ın tarihî simgelerinden biri olan Maraş Ulu Camii de 6 Şubat 2023’teki depremlerde ağır hasar almıştı. Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürü

Adem Bozkurt ve çalışma arkadaşlarınca yürütülen restorasyon çalışmalarının bu yıl sonunda tamamlanması öngörülmüyor. Restorasyon sürecinde modern tekniklerin yanı sıra, geleneksel yöntemler de kullanılarak Kahramanmaraş Ulu Camii’nin geçmişine ve mimarisine zarar verilmeden güçlendirme işlemleri gerçekleştiriliyor. Vakıflar Bölge Müdürü Adem Bozkurt, yapılan çalışmaların 2025 yılının sonuna kadar tamamlanarak caminin ibadete açılmasını planladıklarını belirtti.

KAPALI ÇARŞI ESKİ CANLILIĞINA KAVUŞACAK

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı Fırat Görgel, 6 Şubat 2023’teki depremlerde ağır hasar gören Tarihî Kapalı Çarşı’da devam eden restorasyon çalışmaları hakkında açıklamalarda bulundu:

“Altı asırlık mazisiyle Anadolu’nun en büyük ticaret merkezlerinden olan Kapalı Çarşı’mızda 140 iş yerinin bir kısmı restore ediliyor, bir kısmı da aslına uygun şekilde yeniden inşa ediliyor. 15 aylık bir iş takvimi var. İnşallah belirlenen süreden daha da kısa sürede çalışmalar tamamlanacak. Şehrimizi tarihiyle, kültürüyle birlikte ayağa kaldırmak için tüm paydaşlarımızla birlikte canla başla çalışıyoruz.”

Depremlerde hasar gören diğer tarihî yapılarla ilgili de bilgi veren Görgel, Kahramanmaraş genelinde kapsamlı bir restorasyon seferberliği yaşandığını söyledi. Restorasyon projelerinin kısa sürede tamamlanarak şehrin tarihî dokusunun korunacağını ifade eden Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı Fırat Görgel, “Saraçhane Camisi, aslına uygun bir şekilde yeniden inşa ediliyor. Ulu Camii’nin restorasyonu sürüyor. Demirciler Çarşısı’nın restorasyon ihalesi 17 Aralık’ta yapıldı. Yedi Güzel Adam Edebiyat Müzesi’nde restorasyon çalışmaları başladı. Kahramanmaraş Kalesi’nde gerçekleştirilen çalışmaları çok önemsiyoruz. Buranın ihalesi de 25 Aralık’ta yapıldı” dedi.

6 Şubat Sonrası Restorasyonu Tamamlanarak HİZMETE AÇILAN 11 VAKIF ESERİ

1- Dört Ayaklı Minare (Şeyh Mutahhar) Camii (Diyarbakır)

Yaygın ismiyle Dört Ayaklı Minare olarak da bilinen Şeyh Mutahhar Camii, Diyarbakır'ın sembol yapılarından biridir. 16. yüzyılın başında, Akkoyunlu Kasım Bey tarafından yaptırılan İslam mabedi, dört sütun üzerinde inşa edilmiş minaresiyle karakterize edilmiştir. Bu özgün forma sahip Türkiye'deki tek cami olan yapı, Akkoyunlu medeniyetinin de en önemli anıtsal eserlerinden biridir. Camiye adını veren Şeyh Mutahhar'ın kabrinin bulunduğu arsa üzerine inşa edilen mabet, sıra sıra dizilmiş koyu ve açık renkli bazalt taşlardan yapılmıştır. Halk arasında Şeyh Matar Camii olarak bilinir. Fakat bazı kaynaklarda adı, Kasım Bey Camii veya Kasım Padişah Camii olarak da geçmektedir. Yekpare taş sütun üzerinde dört köşeli olarak inşa edilmiş olan yapı, Anadolu'nun tek dört ayaklı minare örneğidir. Dört ayak, İslam'daki dört mezhebi simgeler. Minarenin yanı başında, Hasan Paşa Hanı'nın yanındaki dar bir sokak içerisinde bulunan cami, kare planlı ve tek kubbelidir. Yanlarda üçer, kuzey ve güney yönde ikişer penceresi vardır. Pencereilerin tamamının içinde ve dışında kemerle kapanan girintiler göze çarpar. Mihrabın iki yanında bulunan ve üzerleri pencere kemeri gibi duran bölümler, üst kattaki küçük birer mahfile merdivenle çıkışı sağlayan birer geçittir.

2- Alâüddeve Camii (Gaziantep)

Uzunçarşı'da bulunan ve halk arasında Ali Dovla Camii adıyla anılan mabet, Evliya Çelebi'nin verdiği bilgiye göre Dulkadiroğlu Alâüddeve Bozkurt Bey (1479-1515) tarafından yaptırılmıştır. Günümüze ulaşabilen en önemli orijinal kısımları, minaresi ile avlu döşemeleridir. Silindirik gövdeli minarede zencirek motifli kuşak, şerefe korkuluklarında da sağır nişler biçimindeki taş levhalar dikkati çekmektedir. Avlu döşemelerinde siyah beyaz taş dizileri ile iç içe dikdörtgenler meydana getirilmiş, cümle kapısı önünde de kırmızı mermer ve siyah taşlar kullanılmıştır. Son cemaat yeri bulunmayan binanın tromplarla geçişi sağlanan tek kubbesi, yaklaşık 15,30 metre kadardır. Minare ile cami arasında küçük bir aralık mevcuttur. 19. yüzyılın sonlarında bir dönem harap durumda olan cami, beş yıl süren imeceyle, -her mahalle halkının birer gün çalışması sonucu- 1901 yılında tekrar ibadet edilecek hale getirilmiştir. Bu münasebetle mihrap üzerine, metni Hacı Abdullah Edib Efendi'ye ait olan bir kitabe konulmuştur. İstiride kabuğu nişli mihrap ile minber ve vaiz kürsüsü de bu dönemde yenilenmiştir.

3- Kozluca Camii (Gaziantep)

Şahinbey merkez ilçesinde bulunan caminin, 19. yüzyılda yapıldığı anlaşılmaktadır. Sade bir plan tipine sahip olan mabet dikdörtgen planlı olup, minaresi camii içerisindedir. Caminin yapım sistemi kesme taştır. Cadde cephesinden avluya giriş kapısı yuvarlak kemerli olup, üst kısmında orijinal demir parmaklıkları ve aynı cephede iki adet sivri kemerli penceresi vardır. Caminin son cemaat yeri bulunmamaktadır. Caminin giriş cephesi kara taş ve kıymık taşı ile iki renkli olarak yapılmıştır. Cami giriş kapısı, yuvarlak kemerlidir. Yan taraflarında sivri kemerli, demir parmaklıklı pencereler dikkat çeker. İç mekânda, girişin karşısında mihrap ve mihrabın her iki yanında orijinal ahşap süslemeli minber bulunur. Bunların yanında ise ikişer tane sivri kemerli pencere göze çarpar. Caminin iç mekânının doğu cephesinde, iki adet otantik dolap vardır. Caminin tavanı orijinal olup özgün kalem işi süslemelerle bezelidir. Yine tavanda ahşap kirişleme (tomruk kiriş) ve bunların hemen altında kaplama tahtası mevcuttur. Caminin kuzeybatı köşesindeki minare, kesme taştan inşa edilmiş olup planı on iki gendir. Şerefe altında orijinal mukarnas ve çini süslemeler yer almaktadır. Şerefe korkulukları özgün ahşaptır. Cami tek katlı olup yüksekliği yedi metredir. Müştemilatlar ise tek katlı inşa edilmiş olup yükseklikleri üç metreyi geçmez.

4- Fevkanî Camii (Gaziantep)

Nizip ilçesinin Şırlar Mahallesi'nde bulunan eski bir kiliseden dönüştürülen caminin inşa tarihi bilinmemektedir. Camiye ilişkin kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanmadığı gibi kitabesi de yoktur. Yapı tarzından 11.-12. yüzyıllarda, yani Bizans döneminde yapıldığı sanılmaktadır. Moloz taşlar kullanılarak dikdörtgen planlı inşa edilen mabedin apsidi, yarım yuvarlak biçiminde ve dışa çıkıntılıdır. Yapı, kilise işlevini yitirdikten sonra bir süre han olarak kullanılmıştır. 1800'lü yıllarda camiye dönüştürülen mabedin mülkiyeti, Vakıflar Genel Müdürlüğü adına kayıtlıdır. Toplam 476 metrekare alana sahip olan tarihî yapı, vakıf kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. 6 Şubat depremlerinde hasar alan yapı, Vakıflar Bölge Müdürlüğü sorumluluğunda gerçekleştirilen titiz bir restorasyon neticesinde ziyarete ve ibadete açılmıştır.

5- Sarımiye Camii

(Hatay)

6 Şubat depremlerinde ağır hasar alarak kullanılmaz hale gelen Sarımiye Camisi, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restorasyon çalışmalarının tamamlanmasının ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı törenle ibadete açılmıştır.

Hatay'ın hakkında çok fazla bilgi bulunmayan İslam mabetlerinden biri olan Sarımiye Camii, Antakya'da Kurtuluş Caddesi üzerinde yer almaktadır. Avlu girişinde yer alan yazıtına göre 1719 yılında Sarımi Hacı Halil tarafından yeniden tamir ettirilmiştir. Yazıtta adı geçen Sarımi Hacı Halil'in kim olduğu hakkında bilgi edinilememiştir. Sarımi sözcüğünün Arapçada "keskin kılıç" anlamına geldiği bilinmektedir.

Camiinin ilk inşasının 14. yüzyılın ilk yarısında gerçekleştiği, bugünkü şeklini ise çeşitli zamanlarda yapılan onarımlar neticesinde aldığı sanılmaktadır. Minarenin altındaki taç kapıdan girilen cami, çatı örtülü küçük bir harime sahiptir. Ayrıca Sarımiye Camii'nin bir de medresesinin bulunduğu bilinmektedir. Sarımiye Medresesi'nin Halefzade Süreyya Bey'in belediye başkanlığı döneminde gerçekleştirilen bugünkü Kurtuluş Caddesi'nin açılması çalışmaları esnasında yıkılmış olabileceği düşünülmektedir.

Günümüzde cami kareye yakın planlı, kesme taş duvarlı bir harimden oluşmakta, harime, batısında yer alan kapıdan girilmektedir. Bina, ahşap beşik çatılı, kiremit örtülüdür.

Çatı, harimi iki sahına dönüştüren taş kemerleri birbirine bağlayan ayaklarla taşınmaktadır. Kible cephesindeki mihrap, çokgen bir kütle olarak dışa taşmaktadır. Caminin kesme taşan inşa edilmiş minaresi, yapıdan kopuk olarak avlunun güneyinde tek başına yer almaktadır. Minare, sanat tarihi açısından caminin en önemli unsurlarından biridir. Minarenin altında yer alan ahşap giriş kapısı derin bir niş içerisine alınmış, nişin iki yanına

taş sekiler yerleştirilmiştir. Kapının üzerinde yer alan yazıtı çevreleyen kemer alnı, dekoratif yaprak dizileriyle süslenmiştir. Minarenin şerefe altı, üst üste çemberler oluşturan mukarnas ve küçük kemer dizileri ile süslenmiştir. Şerefe bölümü ve üstündeki külah ahşaptır. Şerefe korkuluğunun üzeri ahşap dekoratif kemerlerle çevrelenmiştir. Minare, üzeri geniş bir saçaktan sonra piramidal külah ile sonlanmaktadır.

6- Hünkâr Mescidi (Hatay)

Hünkâr Mescidi, 6 Şubat depremlerinden sonra ayağa kaldırılan ilk yapı olmuştur. Hatay'ın merkez Antakya ilçesindeki tarihî Hünkâr Mescidi'nin büyük kısmı, asrın felaketinde yıkılıp kullanılamaz hale gelmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Hatay Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Hatay Valiliği'nin çalışmaları sonucu restorasyonu ve güçlendirme çalışmaları tamamlanan mescit, 29 Mart 2024 Cuma günü, cuma namazıyla birlikte dualar eşliğinde hizmete açılmıştır. Açılıшта bir konuşma yapan Hatay Valisi Mustafa Masatlı, mescide ilişkin açıklamalarda bulunmuştu: "Burası, 1864 yılında Hünkâr Ağa tarafından yapılmış bir mescit. Daha sonra küçük bir deprem geçirmiş 1872 yılında ama onda herhangi bir önemli hasar almamış ve günümüze kadar da varlığını korumuş. Tarihî yapıda, 6 Şubat depremiyle beraber orta hasar oluştu. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz, hemen burayla ilgili çalışma başlattı. Güçlendirme ve taş temizliği yapıldı. Çatının onarımı, içerideki bütün aksamın hemen hemen tamamı, aslına uygun bir şekilde yenilendi. Titiz bir çalışmanın sonunda da ibadete açıldı. Bu, bizim için mutluluk verici bir durumdur. Biz, şehrimizi yeniden eskisinden daha özgün, daha sağlam, daha güzel kılabilmek için ihya, inşa ve imar çalışmalarına devam ediyoruz, edeceğiz."

7- Kanuni Sultan Süleyman Camii (Hatay)

Hatay'ın Belen ilçesinde 6 Şubat depremlerinde hasar oluşan Kanuni Sultan Süleyman Camii, restorasyonunun tamamlanmasının ardından 2025 yılının ilk günlerinde yeniden ibadete açıldı. Vakıflar Genel Müdürlüğünce restorasyonu tamamlanan caminin açılışı dolayısıyla bir tören düzenlendi. Törene Hatay Valisi Mustafa Masatlı, Belen Kaymakamı Mahmut Sami Yılmaz, Belen Belediye Başkanı İbrahim Gül, Hatay İl Müftüsü Mevlüt Topçu ve Vakıflar Hatay Bölge Müdürü Adem Bozkurt ile vatandaşlar katıldı. Açılış sonrası cami çıkışında, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından vatandaşlara ikramlarda da bulunuldu. Vakıflar Genel Müdürlüğünce Hatay'daki 82 noktada çalışmaların sürdürüldüğünü ifade eden Hatay Valisi Mustafa Masatlı, yakın zamanda tarihî Sarımsı Camii ve Hünkâr Mescidi'nin açılışlarının da yapıldığını hatırlattı. Hatay'ın simgelerinden olan caminin aslına uygun onarılabildiği ibadete açılmasının kendileri açısından çok önemli olduğunu söyleyen Masatlı, şöyle konuştu: "Kanuni Sultan Süleyman Camii'nin hep beraber açılışını gerçekleştirmiş olduk. Bu kıymetli eserler bize miras, bizler de bir sonraki nesle bu güzellikleri emanet edeceğiz. İnşallah bu kültürel değerlerimizi yaşatıp, insanlarımızın hizmetine sunmaya devam edeceğiz. Camimizin başta ilimiz olmak üzere ülkemize ve tüm İslam âlemine hayırlar getirmesini diliyorum."

8- Mevlevihane Camii (Kilis)

Tekke Mahallesi'nde, Cumhuriyet Meydanı'nda bulunan Kilis Mevlevihanesi, günümüzde cami olarak kullanılıyor. Yapının Canbolat Paşa'nın Kilis Sancak Beyliği döneminde 1535-1553 yılları arasında yapıldığı düşünülmektedir. Mevlevihanenin yapım kitabesi olmayıp günümüzde var olanlar ise onarım kitabeleridir. Mevlevihane giriş kapısı üzerindeki kitabenin son satırında yapının 1894 yılında inşa edildiği gösterilmektedir. Düzgün, beyaz, sarımsı renkte kesme taşlardan yapıldığı için yöre halkı arasında Ak Tekke (Ak Tekye) olarak da bilinir.

Kilise Mevlevihanesi'nden günümüze yalnızca semahanesi gelebilmiştir. Kare planlı ve ana mekânı yüksek bir kubbe ile örtülü olan semahane, muntazam beyaz ve sarımtırak kesme taştan yapılmıştır. Semahane, cepheler boyunca sıralanan 21 adet pencere ve tepe pencereleri sayesinde aydınlık ve ferah bir mekândır. Kubbe, yüksek bir çokgen kasnak üzerine oturur. Bu kasnağın her cephesinde yuvarlak kemerli birer pencere vardır. Semahanenin dört köşesine ayrıca dört küçük kubbe yerleştirilmiştir. Cephelerde siyah beyaz renkli taşlarla ve pencereleri çerçeveleyen yatay ve dikey bantlarla hareketlilik sağlanmıştır. Giriş kapısı üzerindeki tepe penceresi ise yuvarlaktır. Semahane renkli taş kullanımı, nişler ve kubbe kasnağındaki mukarnaslar gibi bezemelere yer verilmiştir. Mihrap sivri kemerli olup üzeri koyu mavi, açık yeşil, sarı ve koyu yeşil renkte boyanmış, üzeri de mukarnaslarla doldurulmuştur. Mukarnasların bitiminde palmet, dal ve yaprak motiflerinden oluşan bitkisel bir friz bulunmaktadır. Bu bezeme, 18. yüzyılın başlarına ait barok ve rokoko izlenimi vermektedir.

9- Ağcabey Camii (Osmaniye)

Bahçe ilçe merkezindeki Atatürk Meydanı'nda bulunan caminin kitabesine göre Ağcabey isimli kişi tarafından 1809 yılında yeniden yaptırılmıştır. Diğer taraftan, günümüzde yarı ahşap olan caminin kâgir kısımlarının Dulkadiroğulları'ndan Alâüddevlâ zamanında (1489-1490) yapılmış olduğu görüşü de yaygındır. Gerçekten de bugünkü caminin gösterişli minaresi, eserin daha eski bir tarihe ait olduğunu göstermektedir. Bahçe ilçesi dışında ve istasyon yakınında bir mezarlık içindeki iki türbeden biri Ağcabey'e, diğeri ise ailesine aittir. Türbelerin her ikisi de kare planlı olup, etrafı açık ve üzeri kubbelidir. 6 Şubat depremlerinde hasar aldıktan sonra Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyonu yapılan Bahçe Ağcabey Camii, 2024 yılı yazında yeniden ibadete ve hizmete açıldı. Açılış töreninde bir konuşma yapan Osmaniye Valisi Dr. Erdinç Yılmaz, şunları söyledi:

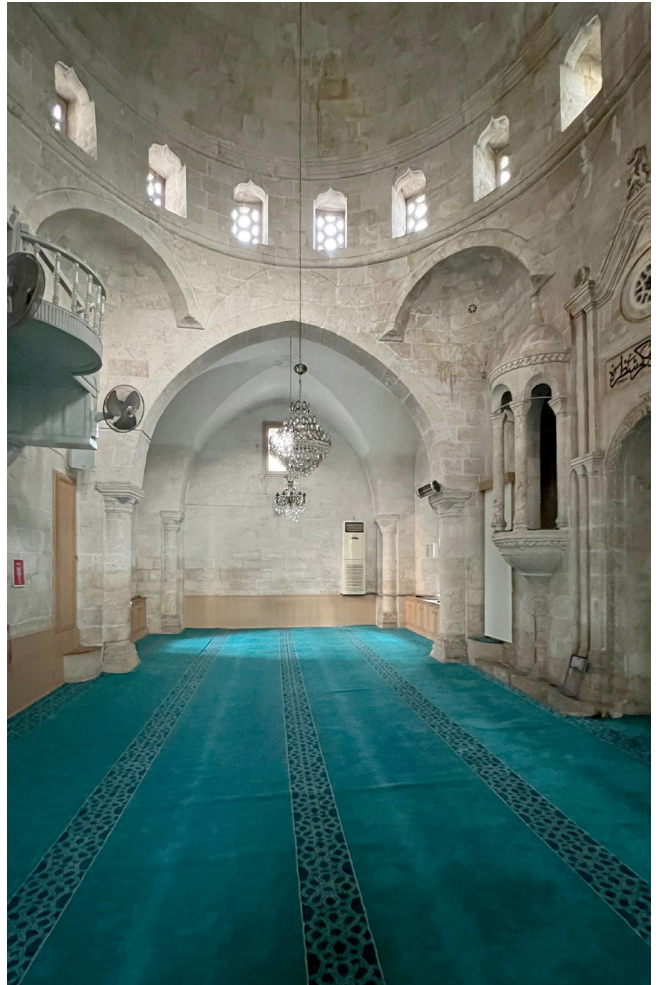
"Asrın felaketi olan 6 Şubat Kahramanmaraş depreminde hasar gören Ağcabey Camii'miz, nihayet açılmıştır. Çok kıymetli bir camidir. Bu camimizin onarımı, daha önce defalarca hemşehrimiz, büyüğümüz Sayın Devlet Bahçeli Bey tarafından yapılmıştır. Asrın felaketi sonrasında da yine zatiâlılarının himayelerinde onarım gerçekleştirilmiştir. Kendisinin her zaman çok büyük desteğini görüyoruz, bir kez daha şükranlarımızı sunuyoruz, kendilerine minnettarız. Ağcabey Camii'miz, Osmaniye'mizin simgelerinden biridir. Bu camimizin de aslına uygun olarak onarılıp hizmete girmesi, hepimiz açısından çok önemli olmuştur. Bu anlamda Kültür ve Turizm Bakanlığımıza, Vakıflar Genel Müdürlüğümüze, Vakıflar Bölge Müdürlüğümüze, Kaymakamlığıma, Belediye Başkanımıza, destek olan herkese çok teşekkür ediyorum."

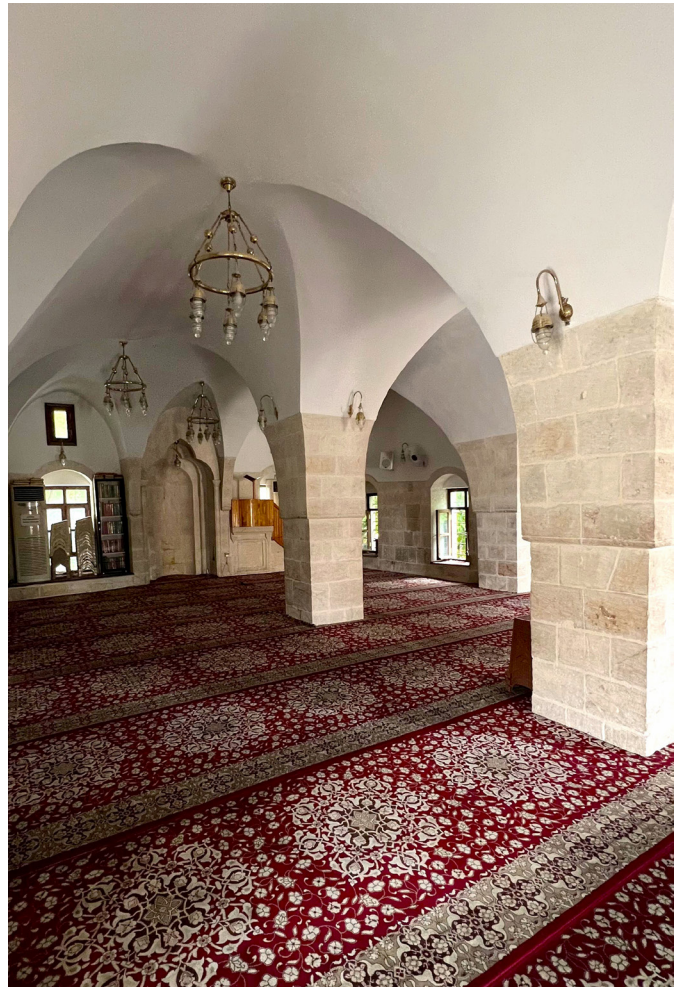
Açılış programına katılan Vakıflar Bölge Müdürü Metin Evsen, şu açıklamayı yapmıştır: "6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde hasar gören ve bölgenin en önemli Türk İslam eserlerinden biri olan Ağcabey Camii, deprem sonrası ihalesi yapılan ilk restorasyon çalışması olmuştur. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görevlendirdiği, konusunda uzman bilim heyetinin öncülüğünde, Adana Vakıflar Bölge Müdürlüğü teknik elemanlarının denetiminde, en son teknoloji ve malzemeler kullanılarak 24 saat esasına göre ve iklim şartlarına rağmen çalışmak suretiyle restorasyon tamamlanmıştır."

10- Eski Ömeriye Camii (Şanlıurfa)

Eski Ömeriye Camii, Şanlıurfa şehir merkezinde, Tütüncü Pazarı'ndadır. Yapının, dört kitabesi vardır. Dış kapının üzerindeki kitabesine göre Halife Hz. Ömer'in (r.a.) (634-644) hilafeti zamanında yaptırıldığı belirtilmiştir. Son cemaat yerindeki tamir kitabesine göre mabet, 1301 tarihinde Ahmed Hacı Durmuş Siraceddin oğlu Ustad Muhammed Ağa tarafından tamir edilmiştir. Cami bahçesinde yerde bulunan bir taşın üzerinde yer alan kitabeye göre caminin Ali Bey'in oğlu Hacı Firuz Beğ tarafından 1772 yılında tamir ettirildiği belirtilmektedir. Ömeriye Camii avlusu son cemaat yerinin sağ penceresindeki kitabesine göre, Osmanlı padişahlarından Sultan Reşad'ın (1909-1918) Devri'nde, 1911 yılında onarım görmüştür. Ömeriye Camii iç kapının doğu tarafındaki kitabesinde, yine 1330 hicri tarihi okunmaktadır. Kitabe, Urfalı Hattat Behçet Arabi tarafından yazılmıştır.

11- Kara Musa Camisi (Şanlıurfa)

Şanlıurfa şehir merkezindeki Beykapısı Mahallesi'ndeki caminin altı kitabesi bulunmaktadır. İlginçtir ki camiye yaptıran ve adını veren "Kara Musa" ismine kitabelerde rastlanamamıştır. Çünkü camiye tamir ettiren hemen her zat, yapıya kendi kitabesini yerleştirmiş ve önceki kitabeyi söktürmüştür.

Aslında Kara Musa Camii'ni 1552 tarihinde Kara Musa adında bir zat yaptırmıştır. Caminin batısı pencere altı kitabesinde 1747 tarihinde onarımdan geçirildiği yazılı olup tamir edenin adı verilmemiştir. Son cemaat yeri kitabesinde caminin tamirini 1671 yılında Muhammed oğlu Abdurrahman Çelebi'nin yaptırdığı yazılıdır. Cami avlusunun batı kapısı kitabesinde ve minare kaidesi batı kitabesinde, Firuz Bey tarafından 1780 tarihinde tamir edildiği yazılıdır. Caminin avlusundaki güney kapı kitabesinde Hacı Firuz Bey'in Kızıl Camii (Ulu Camii) ve Ağ Camii'yi (Nimetullah Cami) tamir ettirdiği, şehre çeşmeler yaptığı ve son olarak bu camiye onarımdan geçirttiği yazılıdır. Tamir tarihi olarak da 1780 yılı verilmektedir. Ayrıca cami içinde yer alan bir sütunun üzerinde bir kitabe parçası vardır. Ters bir şekilde yerleştirilen bu kitabe parçası, ilk bakışta tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Muhtemelen başka bir yapıdan getirilip buraya yerleştirilmiştir. Son olarak kentte ağızdan ağza dolaşan bir rivayet ile Kara Musa Camisi hakkındaki bilgilerimizi çeşitlendirelim isterseniz. Halk arasında dolaşan bir söylenceye göre bir zamanlar caminin avlusunda fiskiyeli kocaman bir havuz varmış. Mahallenin çocukları, bu havuzda oynamayı ve serinlemeyi çok severlermiş. Sonraki yıllarda her nasıl olduysa bu havuz ortadan kaldırılmış.

RESTORASYONU DEVAM EDEN ESERLER

Habib-i Neccar Camii (Hatay)

Hatay'da 6 Şubat 2023'teki depremlerde ağır hasar gören Habib-i Neccar Camii'nin restorasyonunun 2025'te tamamlanması hedefleniyor. Anadolu'nun ilk camisi olarak kabul edilen, Antakya ilçesindeki ibadethanede, Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından başlatılan yeniden inşa çalışmaları devam ediyor. Ağır hasar gören caminin restorasyonu Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü kontrolünde yürütülüyor.

Hasar tespit çalışmalarının ardından Vakıflar Genel Müdürlüğü korumasındaki külliye, cami, kilise, türbe, hamam, han ve geleneksel evlerin bulunduğu 82 yapının ihyasına başlandı. Eserlerin mimari özellikleri korunarak ayağa kaldırılmasının amaçlandığı çalışmalar, Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda sürdürülüyor. Hatay Valisi Mustafa Masatlı, depremin ardından tarihi yapıların aslına uygun restore edilmesi için hummalı çalışmalar yürütüldüğünü söyledi. Tamamen yıkılan eserlere özel işlemler uygulandığını belirten Masatlı, "Tarihî yapılarımızdan tam göçme şeklinde olanları bir projelendirme usulüyle kaldırıp parsel parsel taşıdık. Oralardan elde ettiğimiz, numaralandırdığımız ve boyutlandırdığımız parçaları da eser yeniden yapılırken kullanılmaları amacıyla tasnif ettik" dedi. Masatlı, vakıf eserlerinin yanı sıra Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki müze, kütüphane ve ören yerlerinde de restorasyon çalışmalarına başladıklarını dile getirdi. Tarihi meclis binasının kaba inşaatının tamamlandığını aktaran Masatlı, şöyle konuştu: "Henüz birkaç gün önce ilk orijinal taşı, objeyi yerleştirmiş olduk. Kısım olursa 23 Temmuz'da inşaatın hemen hemen önemli

kısımının tamamlanmış olduğunu görürüz. Hatay'ın ana vatana katılım kararının alındığı sembol yapı olan tarihî valilik binasının da kaba inşaatı tamamen bitti. Ayırıştırılmadan elde edilen sağlam parçalar aslına yerlerine yerleştirildi. Burayı da Hatay'ın ana vatana katılımının yıl dönümü olan 29 Haziran'a yetiştirmeyi amaçlıyoruz."

Masatlı, Müderris Konağı ve Bayezid-i Bistami Türbesi'nde de çalışmaların sürdüğünü vurgulayarak, "Bunların yanı sıra, tarihî alan olarak adlandırdığımız Uzun Çarşı'nın Habib-i Neccar Camii, Ulu Camii, Kemal Paşa ve Kurtuluş caddelerinin bulunduğu alanında çalışmalar devam ediyor. Habib-i Neccar Camii, kısım olursa hazirana kadar bitmiş olacak" dedi. Kemalpaşa Caddesi'ndeki restorasyonu da anlatan Masatlı, ince işçiliklerin sürdüğü dükkânlardan 194'ünün hak sahibini belirleyip anahtarlarını teslim edeceklerini anlattı.

Masatlı, dünyanın aydınlatılan ilk caddesi olarak bilinen Merkez Antakya ilçesindeki Kurtuluş Caddesi'nde yürütülen çalışmaların da önemine işaret ederek, şunları kaydetti: "İnşallah orada gerekli şartları sağlarsak bu yıl Türkiye Kültür Yolu Festivali'nin yapılmasıyla ilgili düşüncemiz var. Antakya'mızın, Hatay'ımızın, o eski ihtişamlı günlerinden daha güzel günlere doğru çevrilmesi yönünde çabamız devam ediyor. Şehrimiz sadece modern yapıların değil, tarihi yapıların yeniden ayağa kaldırılmasıyla ilgili de dünyanın en büyük şantiyelerinden biri. İnşallah bunları da başaracağız. İnsanlarımıza yine o eski tarihi dokuyu, havayı yeniden yaşatacağız."

”

Kapsamlı bir projelendirmenin neticesi

BİROL İNCECİKÖZ

(Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü)

“6 Şubat 2023 depremlerinde, ilk günden itibaren Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy’un talimatıyla Hatay ve Antakya bölgesinde, yoğun bir şekilde tespit ve onarım çalışmaları başlattık. Vakıflar Genel Müdürlüğü, Habib-i Neccar Camii’nde 2023’ten bu yana kapsamlı bir restorasyon çalışması yürütüyor. Tabii tarihi kent dokusunda ve eski eser binalarda süreyi doğru tanımlamak, doğru projelendirmek icap eder. Habib-i Neccar Camii, önemli anıt eserlerden bir tanesi. Kapsamlı bir projelendirme süreci oldu. Sonra da uygulamaya geçtik. Bunun dışında sayın Bakanımızın tensipleriyle deprem bölgesinde, eski eser yapıları uyguladığımız hibe yardımı projelerimiz vardı. Bunların limitlerini bir yönetmelik değişikliğiyle artırarak proje yardımlarını beş katına, uygulama yardımlarını 10 katına çıkardık. Antakya’nın simge noktası Kurtuluş Caddesi, tarihte ilk aydınlatılmış caddedir. Bu caddede eski eser sahibi vatandaşlarımızla karşılıklı iş birliğiyle yıkılmış eski yapıların yeniden ayağa kaldırılması çalışmalarını başlattık.”

Sur ilçesindeki Şeyh Safa (Parlı) Camii.

DIYARBAKIR'DA RESTORASYONLAR SÜRÜYOR

6 Şubat depremlerinden etkilenen Diyarbakır'da, hafif, orta ve ağır hasar gören, Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyeti ve korumasındaki eserlerin restorasyon çalışmaları devam ediyor.

Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürü Hakan Demir, merkez Sur ilçesinde restorasyon çalışması yürütülen Parlı Safa Camisi'nde incelemelerde bulundu. Demir, Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak depremlerin ardından Diyarbakır, Mardin, Batman ve Bingöl'de 184 yapıda hasar tespit çalışması yürüttüklerini söyledi. İncelemelerde Diyarbakır'daki 12 vakıf eserinde hafif, orta ve ağır hasar tespit ettiklerini, ardından alanında uzman akademisyenlerden oluşturdukları bilim kurulu nezaretinde restorasyon çalışmalarına başladıklarını anlatan Demir, şöyle konuştu: “Restorasyon sürecindeyken depremden etkilenen Ali Paşa ve Çermik Hanbaşı Camilerimizi de güçlendirme sürecine dahil ettik ve restorasyon çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ayrıca 2004 yılında Ali Paşa Camisi'nden çalınan çinilerin de iadesini sağlayarak özgün yerlerine yerleştirdik. Bu da yaptığımız restorasyonun ne kadar kapsamlı ve nitelikli olduğunu gösteriyor. Bizim için her taşın, tuğlanın ve detayın ciddi önemi var, çünkü bu yapıları gelecek nesillere aktarmakla mükellefiz.”

Fatih Paşa (Kurşunlu) Camisi'nin restorasyonunun tamamlandığını ifade eden Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürü Hakan Demir, Fatih Paşa Camisi'nin ibadete açıldığını dile getirdi. Hasar tespit edilen yapılardaki restorasyon çalışmalarının sürdüğünü belirten Demir, şunları kaydetti: “Melek Ahmet Paşa Camisi'nde 1970'li yıllarda yapılmış nitelsiz uygulamalar nedeniyle ciddi yapısal problemler tespit ettik. Bunların çözümüne yönelik projeler geliştirdik. Zemin güçlendirmeleri, beden duvarları, kubbe ve kubbe kasağı gibi noktalarda ciddi güçlendirmeler yaparak rutin restorasyon sürecimizi devam ettiriyoruz. Bizim için önemli bir eser olan Mimar Sinan yapısı Behrampaşa Camisi'nde de çok ciddi proje çalışmaları yaptık ve siva raspası sonrası, kayıtlarda geçmeyen ve projelerde yer olmayan iki yeni merdiven tespit ettik. Parlı Safa Camisi'nin de minaresinde ciddi hasar vardı. Bu hasarlarla ilgili çok hummalı çalışmalar gerçekleştirdik. Minareyi sökerek yeniden yapmak ciddi malzeme kayıplarına neden olacağından ve yapı özgün halinden uzaklaşacağından mevcut haliyle sağlamlaştırma yoluna gittik. Özel ankraj ve enjeksiyon yöntemlerini uygulayarak minareyi statik açıdan güçlü hale getirdik. Harim kısmında da restorasyon çalışmaları devam ediyor. Deprem sonrası yaklaşık 2,5 yıl içinde depremin tüm izlerini kültür varlıklarımızdan sileceğiz. Bu yıl restorasyona aldığımız tüm yapılarımızda çalışmaları tamamlamayı hedefliyoruz.”

Yeni Camii (Malatya)

Malatya'nın simgelerinden olan ve 6 Şubat depremlerinde yıkılan tarihî Hacı Yusuf Taş Camisi'nin temeli beton kazıklarla güçlendirildi. Yapımına 1893'te başlanan, Sultan İkinci Abdülhamit'in verdiği destekle 1912'de tamamlanan ve halk arasında "Yeni Cami" olarak adlandırılan Hacı Yusuf Taş Camisi, 6 Şubat depremlerinde yıkıldı. Kubbesi çöken, minaresinin bir kısmı yıkılan ecdat yadigarı caminin ayağa kaldırılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğüne çalışma başlatıldı. Hasar tespiti yapılan caminin yeniden eski ihtişamına kavuşması için bilim kurulu oluşturuldu.

Tüm çalışmaların bilim kurulunun önerileri doğrultusunda yürütüldüğü caminin enkazından toplananlar, onarımda kullanılmak üzere sınıflandırıldı. Bilim kurulunun hazırladığı proje doğrultusunda camiyi yeniden ayağa kaldırmak için başlatılan çalışmalar sürüyor. Malatya Vakıflar Bölge Müdürü Adem Bacanlı, 6 Şubat'taki depremlerde kentteki çok sayıda yapının yanı sıra; tarihî Hacı Yusuf Taş Camisi'nin de büyük hasar gördüğünü anlattı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün depremden hemen sonra tescilli yapıların ihyası için büyük bir seferberlik başlattığını kaydeden Bacanlı, Hacı Yusuf Taş Camisi'nin de tescilli eserlerden biri olduğunu söyledi.

Depremde caminin kubbesinin tamamen çöktüğünü ve çok büyük hasar aldığını aktaran Bacanlı, "Birçok yapıda olduğu gibi Hacı Yusuf Taş Camisi için de bilim kurulu oluşturuldu. Ortadoğu Teknik, İnönü ve Hacı Bayram üniversiteleri ile vakıf üniversitelerinden akademilerin yer aldığı bilim kuruluydu. Bilim kurulu olası depremlerde, depremin etkisini en aza indirebilmek için ne yapılması gerektiği konusunda çalışma yaptı. Bu konuda çeşitli öneriler vardı. Öneriler incelendi, analizleri yapıldı" diye konuştu.

Bacanlı, tarihi caminin olası depremlerden daha az etkilenmesine yönelik hazırlanan projenin uygulamaya konulduğunu belirterek, şunları söyledi:

"Zeminin ıslahı ve iyileştirilmesi için yaklaşık 270 adet bir metre çapında ve 25 metre derinliğinde beton kazıklar inşa edildi. Yapıda ise caminin kubbesi çelik olacak şekilde malzeme değişikliğine gidildi. Duvarlar, fil ayaklarının içleri betonarme, dışları özgün taş malzemeyle yapılmak üzere proje hazırlandı. Bunların deprem performans analizleri yapıldı, uygunlukları görüldü. Koruma kurulundan gerekli izinler alınarak faaliyete başlandı. Proje çalışması tamamlandı, imalatlara başladık."

Yüklenici firmanın 2026'nın sonuna kadar iş bitirme süresi bulunduğunu dile getiren Malatya Vakıflar Bölge Müdürü Adem Bacanlı, "Biz bunu daha da öne çekmek için uğraşıyoruz. Elimizden gelen her türlü imkanı kullanarak bir an önce bu yapımızı da vatandaşlarımızla buluşturmak için bütün gayretimizle çalışıyoruz" dedi. Depremde yıkılan caminin beden duvarlarının bazı yerlerinin 130, bazı yerlerinin ise 140 santimetre genişlikte olduğunu belirten Bacanlı, "Yapılan analizler, çalışmalar ve hesaplamalara göre 70 santimetre betonarme yapı uygulanacak, dışına ise caminin özgün taşlarıyla kaplaması yapılacak" dedi.

Yeşilyurt Camii Kebir (Malatya)

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat 2023'teki depremlerde ağır hasar alan Malatya'nın Yeşilyurt ilçesindeki Osmanlı dönemi eserlerinden Camii Kebir'de, Vakıflar Genel Müdürlüğüne başlatılan onarım ve güçlendirme çalışmaları sürüyor.

Molla Kasım Mahallesi'ndeki ata yadigârı Camii Kebir, depremlerde ağır hasar aldı. Minaresinin bir kısmı ile bazı duvarları yıkılan caminin ayağa kaldırılması için çalışma başlatıldı. Malatya Vakıflar Bölge Müdürü Adem Bacanlı, caminin yapım tarihinin kesin olarak bilinmediğini, ancak son cemaat mahallinde bulunan onarım kitabesinde 1752-1753 tarihlerinin bulunduğunu söyledi. Depremde cami minaresinin bir bölümünün yıkıldığını hatırlatan Bacanlı, "Camide büyük hasar vardı. Depremden hemen sonra hasar tespitlerini yaparak çalışmalarımıza başladık. Caminin mevcut durumunun korunması için caminin iç kısmı tamamen askıya alındı. Kemer ve tonozlar askıya alındı. Dış cephenin ise kuzey, doğu ve batı kısımlarına destek amaçlı payandalar yapıldı," dedi. Adem Bacanlı, caminin 2025'te ibadete açılmasının planlandığını kaydederek, "Caminin kuzey ve güney duvarlarındaki enjeksiyonlar tamamlandı. Statik ve restorasyon projeleri idare tarafından onaylandı. Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kuruluna projeler gönderildi. İlk toplantıda görüşmesi sağlanarak büyük bir hızla bu caminin tamamlanması için elimizden gelen bütün gayreti göstereceğiz. Anormal bir durum olmadığı takdirde 2025'in sonunda bitirilmesi hedefleniyor. Ancak biz, bir an önce caminin tamamlanarak ibadete açılması için çalışıyoruz" diye konuştu.

Kurtuluş Camisi (Gaziantep)

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremlerinde kubbesi ve minareleri yıkılan, Gaziantep'in önemli tarihi yapılarından Kurtuluş Camisi'nin restorasyon çalışmalarında sona gelindi. Hasar alan caminin onarım çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından sürdürülüyor. Valide Meryem Kilisesi olarak 1892 yılında yaptırılan ve bir süre cezaevi olarak kullanıldıktan sonra 1960 yılında camiye dönüştürülen yapının restorasyon çalışmaları hassasiyetle yürütülüyor.

Tarihi yapının iç mekanında ve avlusunda jeoradar taramasının ardından zemin etüdü çalışması yapıldı. Ardından taşlardan ve harçlardan numune alınarak malzeme analizinin yapıldığı çalışma kapsamında, kubbe eteğinde güçlendirme amacıyla paslanmaz çelikten çekme çemberi uygulandı. Caminin minaresi

ve çan kulesi minaresinde de güçlendirme çalışması yapıldı. Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürü Erdoğan Tunç, Kurtuluş Camisi'nin kentin önemli yapılarından biri olduğunu söyledi. Yapıya ilişkin hassas çalışma yürüttüklerini ifade eden Tunç, şunları söyledi:

"Kurtuluş Camisi'nde restorasyon çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor. Kubbe ve minarelerin imalatı tamamlandı, alemleri takıldı. Bilim kurumumuzun önerileri doğrultusunda yapının özgünlüğünü bozmadan kenet, zıvana ve statik açıdan güçlendirme çalışmaları yapıldı. Tarihi eserlerimizi gelecek nesillere daha güvenli şekilde aktarmaya gayret ediyoruz. Kurtuluş Camisi'nin restorasyon çalışmalarında sona yaklaşıyoruz. En kısa sürede tamamlayarak ibadete açacağız."

Canbolat Paşa Tekke Camisi (Kilis)

Asrın felaketinden etkilenen illerimizden biri olan Kilis'teki tarihi camilerde restorasyon çalışmaları devam ediyor. Kilis Vali Yardımcısı Murat Demirbilek ve Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürü Adem Bozkurt, restorasyonları süren Canbolat Paşa Tekke ve Karakadı camilerinde incelemelerde bulundu.

Adem Bozkurt, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün depremin ardından çalışmalara hummalı bir şekilde başladığını belirterek, "Bu çalışmalar kapsamında, öncelikle hasar alan eserlerimizin güvenlikleri alındı. Daha sonrasında hasar alan eserimizle ilgili genel müdürlüğümüze bağlı ekiplerimiz tarafından incelemeler yapıldı ve akabinde bilim heyetleri oluşturularak buradaki projelendirme ve yapım çalışmalarına başlandı" dedi.

Depremi ardından Kilis'te 15 eserin ihale sürecinin tamamlanarak çalışmaların başlatıldığını ifade eden Bozkurt, şunları kaydetti:

"Restorasyon çalışmaları kapsamında, öncelikle lazer taramalarımızı yaptık. Yapılarımızdaki her hasar, milimetrik olarak tespit edildi. Daha sonra sondaj çalışmaları ile zeminlerle depremde oluşmuş olan zemin değişiklikleri tespit edildi. Jeoradar uygulamalarıyla hem beden duvarlarımızda hem de zemindeki boşluklarla ilgili tespitler yapıldı. Daha sonrasında bilim heyetlerimizin eşliğinde bu eserlerimizde yeniden oluşabilecek depremlere karşı deprem güvenliğini arttıracak çalışmalar yapıldı."

Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürlüğü sınırlarında restorasyon çalışması tamamlanan ilk eserlerden Mevlevihane Camisi'nin ibadete açıldığını hatırlatan Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürü Adem Bozkurt, "Kültür ve Turizm Bakanlığımızın önderliğinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde olan eserlerimizi ihya ederek yeniden vatandaşlarımızın kullanımına sunmayı hedefliyoruz," diye konuştu. Bozkurt, restorasyonu devam eden eserlerin 2025 yılı sonuna kadar tamamlanarak vatandaşların hizmetine açılacağını sözlerine ekledi.

Mor Petrus ve Mor Pavlus Kilisesi (Adıyaman)

6 Şubat depremlerinde hasar gören Adıyaman'daki 323 yıllık Mor Petrus ve Mor Pavlus Kilisesi'nde restorasyon çalışmaları devam ediyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilen kilisede, deprem sonrası lazerle belgeleme işlemi yapıldı. Kilisenin çelik malzemeyle askıya alınmasının ardından üst betonarme örtüsü kaldırılarak rölöve projesi çizildi.

Adıyaman ve Çevre İller Metropolit Mor Grigoriyos Melki Ürek, kilisenin depremlerde ağır hasar aldığını belirterek, restorasyon kapsamında numaralandırılan duvar taşlarının yerinden alınarak kilisenin sökülmesine başlandığını söyledi. Ürek, "Sökümlerin ardından aynı modelde kiliseyi tekrar inşa etmeyi planlamaktayız. Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve Vakıflar Bölge Müdürlüğüne teşekkür ediyoruz" dedi.

Hasan Padişah Camisi (Şanlıurfa)

İnanç turizmi merkezlerinin başında gelen Şanlıurfa'da depremlerde hasar gören ve restorasyonunda sona yaklaşılan altı asırlık Hasan Padişah Camisi'nin Ramazan Bayramı'nda ibadete açılması hedefleniyor. Balıklıgöl yerleşkesinde bulunan cami, 15. yüzyılın ikinci yarısında Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan tarafından 14. yüzyılda yapılan Toktemur Mescidi'ne bitişik olarak inşa edildi. Avlunun kuzeyinde tek şerefeli minaresi bulunan cami, 6 Şubat depremlerinde hasar aldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki ve korumasındaki camide Kasım 2023'te restorasyona başlandı. Halk arasında Hasan Paşa Camisi olarak da bilinen cami, çalışmalar tamamlandıktan sonra yeniden ibadete açılacak.

Şanlıurfa Vakıflar Bölge Müdürü Mehmet Ali Palalı, restorasyon hakkında yaptığı açıklamada caminin çok nitelikli bir yapı olduğunu söyledi. Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak deprem sonrası her eserde olduğu gibi bu eserde de öncelikle ecdadın bıraktığı aslına uygun mirasın peşinde olduklarını belirten Palalı, "Bundan dolayı Toktemur Mescidi ve Hasan Padişah Camisi ile ilgili restorasyon çalışmalarına yaklaşık 1,5 yıl önce başladık. Balıklıgöl'ü ziyaret eden her Şanlıurfalı'nın muhakkak

önünden geçtiği bir eser. Bu eserin eski ihtişamına muhakkak kazandırılması gerekiyor" dedi.

Palalı, "Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak herhangi bir bütçe, ödenek kısıntısı olmadan camimizi aslına uygun hale getirmeye çalışıyoruz. İnşallah bu camimizde büyük aksilik olmazsa bayram namazını kılmayı planlıyoruz," diye konuştu. Restorasyon aşamalarının bilim kurullarınca incelendiğine işaret eden Şanlıurfa Vakıflar Bölge Müdürü Mehmet Ali Palalı şunları kaydetti:

"Restorasyon aşamasında 600 yıl önceki uygulamalar herhangi bir zarar görmeden bilim kurullarınca incelendi. Caminin havalandırması, nemin dışarı atılması ve güçlendirme olanakları tekrar incelenip çağdaş teknolojiyle bir araya getirilerek aslına uygun hale getirildi. Burada halkımızın herhangi bir endişesi olmasın. Eski yapılan uygulamaya hiçbir zarar verilmeden hepsi aslına uygun olarak tamamlandı. Özellikle kubbede çok büyük çatlaklar vardı. Bunlar sıvalar sökülünce ortaya çıktı. Döşemede de ağaçlardan ve sulardan dolayı çok büyük sıkıntılar vardı. Bütün bunları en ideal, en uzun ömürlü olacak şekilde tamir ediyoruz, camimizi ihya ediyoruz."

ASRIN FELAKETİNDE VAKIFLARA VERGİ MUAFİYETİ

6 Şubat depremlerinden sonra vergi muafiyeti tanınan vakıfların 2023 yılı içerisinde afet bölgesinde yapacağı harcamaların “amaca yönelik harcama” olacağına ilişkin geçici süreli düzenleme yapılmıştı. Söz konusu yasa yeniden düzenlenerek sürekli hale getirildi.

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın “Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Genel Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ”i, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre vergi muafiyeti statüsü bulunan vakıfların amaç maddesinde yer alması dahi, ülkede meydana gelen doğal afetler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde yapacakları harcama ve yardımlar “amaca yönelik harcama” olarak kabul edilecek.

Vakıflara vergi muafiyeti tanınması için aranan şartların, muafiyet süresince aranması hususu açıklığa kavuşturuldu. Bu şartlar, vergi muafiyeti tanınan vakıfların bu statülerinin devamı süresince aranmayacak. Böylece bu konuda yaşanan tereddütlerin giderilmesi sağlanacak.

BEŞ YIL BOYUNCA İZLENECEK

GİB’in tebliğinde, devlet üniversitelerinin faaliyetlerinin devam ettirilmesi ve desteklenmesi

DEPREMZEDELERİN VERGİSİNİ ÖDEYEN VAKIF

Hamid Çelebi Vakfı, 1565 yılında İstanbul'da kurulmuştu. Bu vakfın vakfiyesinde şu ibareler yer almaktaydı:

“İstanbul mahallelerine örf-i tekâlif (savaş, sefer, deprem ve sair durumlarda halktan toplanan vergiler) vaki olduğu zaman Kasap Timurhan, Bıçakçı, Azebler Hamamı adıyla bilinen hamam yanındaki Elvanoğlu mahallelerinin avarızı (vergi) veya mahallelerin cenaze hizmetleri, kaldırım tamiri, çeşme tamiri v.s ihtiyaçları için) için bu mahallelerden her birine yüzer dirhem verilecektir.”

HAMİD ÇELEBİ KİMDİR?

Çivizade damadı Hamid Efendi, 1494 ya da 1495 yılında Konya'da doğmuştu. Babası Beyşehir Kadısı Mehmed Efendi'diydi. Halk tarafından Hamidi veya Isparta Çelebisi diye tanınan Hamdi Çelebi, 22 yaşında İstanbul'a giderek Çivizade Muhyiddin Mehmed, Sâdi Efendi ve Aşçızade Hasan Efendi'den dersler almıştı.

Bir müddet sonra Kanuni Sultan Süleyman'ın yakınlarından Mustafa Ağa'ya özel ders verdi. Onun teşvik ve yardımıyla da İstanbul'da Hacı Hasanazade, Bursa'da Sultan ve İstanbul'da Sahn-ı Semân medreselerinde müderrislik yaptı. Daha sonra kadılık mesleğine geçerek Bursa ve İstanbul Kadısı, 1523'te Anadolu Kazaskeri oldu.

Yaklaşık 14 yıl süren Kazaskerliği döneminde dürüstlüğü ile tanınan Hamid Çelebi, bazı siyasi konulardan dolayı zor zamanlar da geçirdi. Sonuçta, 1537'te kendisine 150 akçe yevmiye bağlanarak Kazaskerlikten azledildi. Görevden alındıktan sonra İstanbul'a dönen Hamid Efendi, 1542'de Çivizade Muhyiddin Efendi'nin yerine Şeyhülislâmlığa tayin edildi. Üç ay kadar bu görevde kaldıktan sonra hastalığı sebebiyle ayrılmak zorunda kaldı. Bundan sonraki hayatını Bursa'da geçiren Hamid Çelebi, burada bir cami ile bir medrese yaptırdı. Öldükten Bursa'da kendi yaptırdığı caminin haziresine defnedildi. Aynı zamanda iyi bir şair olan Hamid Çelebi, şiirlerinde “Kadiri” mahlasını kullandı.

amacıyla kurulan vakıflara ilişkin de düzenleme yapıldı. Vergi muafiyeti statüsü bulunan vakıfların yükümlülüklerini yerine getirip getirmediikleri, yeminli mali müşavirler tarafından tespit edilerek bu yöndeki saptamalar hazırlanan raporda ayrıntılı olarak açıklanacak.

Vakıfların normal gelirleri dışındaki olağan dışı elde ettiği geçici gelirleri, belirli bir oranı aşması halinde, beş yıl boyunca özel bir hesapta izlenecek. Böylece; bu tutarın süresi içinde amaca yönelik harcanması veya gelir getirici mal varlığını artırmaya yönelik gayrimenkul ve iştirak hissesi alımında ya da iktisadi işletmeye sermaye konulabilmesine imkân sağlandı.

Vergi muafiyeti tanınan vakıfların gelirlerinin en az üçte ikisi, vakıf amaçları doğrultusunda harcanacak. Vakfın iktisadi işletmesine veya iştirak ettiği veya edeceği ticari şirketlere aktarılan kaynaklar ile mal varlığını artırmaya yönelik gayrimenkul alımları, “amaca yönelik harcama” olarak kabul edilmeyecek.

Zenginliğinden Hiçbir Şey Kaybetmeyen Şehir HATAY

Hatay, yüzyıllardır nice badireler atlattı, nice zorluğun üstesinden gelmeyi bildi. Asrın felaketi bu kadim şehrin taşlarını yerinden oynatsa da Hatay'ın ruhunu asla yok edemez. Kültürel zenginliği, insanların dirayeti ve geçmişinden aldığı güçle, Hatay küllerinden yeniden doğacak.

Hatay, Anadolu'nun güney ucunda, tarih boyunca medeniyetlerin buluştuğu bir inci gibi parlayan kadim bir şehirdir. Binlerce yıl boyunca farklı kültürlerin, inançların ve dillerin bir arada yaşadığı bu şehir, zengin bir kültürel mozaığe sahiptir. Zenginlik bununla da kalmaz üstelik. Hatay insanıyla, mutfağıyla, sanatıyla ve her taşına sinmiş hikâyeleriyle de eşi bulunmaz bir zenginliğe sahiptir. Bu şehir, yalnızca coğrafi bir köprü değil; insanı birbirine bağlayan kültürel bir geçittir.

Ta ki 6 Şubat 2023'e kadar... O kara günden sonra Hatay'ın adı güzellikleriyle değil, tarifsiz bir acıyla anılmaya başladı. O gün, sadece şehirler yıkılmadı; binlerce hayat, hayal ve hatıra da enkazın altında kaldı.

Hatay, hepimizin kalbinde derin bir sızı olarak yerini aldı. Ancak bu topraklar yüzyıllardır nice badireler atlattı, nice yangınlardan küllerinden doğarak çıktı. Felaketler bu kadim şehrin taşlarını yerinden oynatsa da Hatay'ın ruhunu asla yok edemez. Kültürel zenginliği, insanların dirayeti ve geçmişinden aldığı güçle, Hatay küllerinden yeniden doğacak.

Depremin ağır yaralar bıraktığı Hatay-Antakya'da, tarihî miras da büyük zarar gördü. Pek çok bina gibi şehrin asırlık vakıf eserleri de yıkıldı ya da ciddi hasar aldı. Ancak bu toprakların ruhunu yaşatan vakıf kültür yapıları, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün özenli çalışmalarıyla yeniden ayağa kalkıyor. Halkımızın kullanımına sunulmak üzere başlatılan restorasyon çalışmaları, geçmişle geleceği birbirine bağlayan köprüleri onarmaya devam ediyor.

Hatay'da bulunan 135 vakıf kültür yapısından 85'i depremde hasar almıştı. Bunlardan Hünkâr Mescidi, Belen Kanuni Sultan Süleyman Camii ve Sarımiye Camii, titiz bir restorasyon sürecinin ardından yeniden ibadete ve ziyarete açıldı. Öte yandan İhsaniye Camii ve Nakip Camii gibi pek çok vakıf eseri için onarım çalışmaları devam ediyor. Her biri, Hatay'ın kültürel kimliğini koruma mücadelesinde bir umut ışığı olmaya devam edecek. Hepimizin yüreğine su serpen hayır girişimlerinden iki örnek:

HACI EBU BEKİR AĞA VAKFI - İHSANİYE CAMİİ

İhsaniye Camii, Antakya'nın tarihi merkezinin Ulu Camii Mahallesi'nde, Uzun Çarşı'nın giriş kısmında, üçgen biçimindeki bir ada üzerine inşa edilmiş; Asi Nehri'nin yaklaşık 50 metre doğusunda konumlandırılmıştı. Osmanlı döneminde 16. yüzyılın sonlarına doğru yapıldığı düşünülen caminin, 1712 tarihli vakfiyesinden Civelekzâde Hacı Ebu Bekir Ağa tarafından yeniden inşa ettirildiği anlaşıyor. Yine vakfiyeden edinilen bilgilere göre İhsaniye Camii, inşa edildiği dönemde çevresindeki dükkânları, çeşmesi ve mektebiyle Antakya çarşısı içinde küçük bir külliye oluşturmaktaydı. Bu vakfiyeye göre vakfın varlıkları arasında evler, dükkânlar, kahvehane ve zeytin ağaçları; ayrıca cami ve medresedeki görevlilerin ücretleri sayılmıştır. Ramazan ayında ve özel gecelerde caminin aydınlatılması için de belirli bir ücret ayrılmıştır.

İnşa edildikten sonra büyük bir deprem meydana gelmiş ve cami yıkılmıştır. Cami daha sonra Hacı Mustafa Fehmi Civelek tarafından yeniden yaptırılmıştır. Bundan seneler sonra, 2023'ün o karanlık Şubat gecesinde yaşanan büyük depremle birlikte İhsaniye Camii, bir kez daha ağır hasar almıştır. Daha önce 2017'de restore edildiği bilinen caminin tamirati, yine Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından üstlenilmiştir. Caminin lazer taramaları yapılmış ve rölye hazırlık aşamasındadır. Taş ayıklama işlemleri ise devam etmektedir. Caminin 2026 yılında ibadete açılması hedefleniyor.

NAKİBZADE SEYYİD HACI MEHMED EFENDİ VAKFI - NAKİP CAMİİ

Hatay şehir merkezinde, Ulu Camii Mahallesi'nin Kırk Asırlık Türk Yurdu Caddesi ile Kabaltı Sokağı'nın birleşim noktasında, zarif bir şekilde konumlanan Nakip Camii'nin inşa tarihi kesin olarak belirlenemiyor. 7 Temmuz 1724 tarihli vakfiyeye göre "yeniden bina ve inşa eylediği ve adı Nakib* olarak bilinen cami" ibaresinden camiyi yeniden yaptıran kişinin Vâkıf Nakibzade Mehmed

Efendi olduğu anlaşıyor. Bu vakfiyede vakfın varlıkları arasında dükkânlar, bedesten, su kuyusu ve zeytin ağaçları sayılmaktadır. Hayır şartları arasında tüm cami görevlileri için maaş ve ücretler belirlenmiştir. Dikkat çeken bir nokta ise yaptırılan su sebilleri ve abkeş** gibi görevlilere belirlenen maaşlardır.

Adana Mutasarrıfı Ali Ağa, 1762 tarihli vakfiyesinde "Vakfın bina ettirdiği Nakib Ali Camii" ibaresinden mabedin, 1759 yılındaki depremden hasar aldıktan sonra tekrar inşa ettirildiği anlaşıyor. Ayrıca Adana Beylerbeyi Şahin Ahmet Paşa'nın 1 Ağustos 1762 tarihli vakfiyesi, camiyi yaptıran kişinin Seyyid Mehmet Efendi olduğu bilgisini veriyor. İki sokağın kesişim noktasına inşa edilen cami, âdeta bir külliye olarak avlusunu çevreleyen medrese ve kütüphane binalarıyla tamamlanmıştır. Caminin kare kaideli ve kalın gövdeli bir minaresi ve iki katlı bir medrese yapısı bulunuyor.

Nakip Camii avlusunun kuzeybatı köşesindeki minarenin işlemelerinin, Sarımiye ve Habib-i Neccar minareleriyle benzerlik gösterdiği görülüyor. Bu benzerlikten yola çıkılarak caminin 16. yüzyıl başlarında ya da daha öncesinde inşa edildiği düşünülebilir. Kütüphane ise 1873 yılında Rauf Efendi tarafından yaptırılmıştır. Başka vakfiyelerde de cami ve kütüphane vakıfları için çeşitli gelirler şart koşulmuştur. 1872 yılında olduğu gibi 2023 yılındaki büyük depremde de hasar gören Nakip Camii'nin yeniden yapım işlemleri Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olup, beden duvarları imalatı devam ediyor. Caminin 2025 yılının Temmuz ayında ibadete açılması planlanıyor.

* Sözlükte "hayırlı, seçkin kişi; bir topluluğun başkanı, vekili, kefil, emini" anlamlarına gelen nakib kelimesi (çoğulu nûkabâ), terim olarak siyasi, içtimai, askerî, dinî alanlarda hükümdar veya şeyhlerin maiyetinde görevli, üst düzey sorumlularını ifade eder.

** Abkeş: Eskiden sebilhanelerde, tekkelerde kuyudan su çekmek, kaplara ve bardaklara su doldurmakla görevli kimse

Asrın Felaketinin İkinci Yılı: İNŞA VE İHYA ÇALIŞMALARI

*Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığınca,
6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli
depremlerin yıl dönümü dolayısıyla iki yıllık sürecin
detaylarıyla ele alındığı "Asrın Felaketinin 2. Yılı:
İnşa ve İhya Çalışmaları" adlı kitap hazırlandı.*

Takdim yazısını Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kaleme aldığı kitapta, devletin afet sonrası yürüttüğü kapsamlı çalışmalarla toplumun her kesiminde gösterilen dayanışma, ayrıntılarıyla aktarılıyor. Eserin, "Yıkım ve Yeniden Doğuş: Dünyayı Sarsan Afetlerin Haritası" başlıklı ilk bölümünde, tarih boyunca dünya genelinde yaşanan büyük afetler ele alınarak Kahramanmaraş merkezli depremlerin etkileri küresel perspektiften değerlendiriliyor. Kitabın ikinci bölümünü oluşturan "Kahramanmaraş Depremleri: Asrın Felaketinin İzleri" başlığı altında ise depremlerin etkisi, detaylı veriler, infografikler ve görsellerle anlatılıyor.

TÜRKİYE TEK YÜREK

Afet yönetiminde Türkiye'nin attığı önemli adımlara işaret edilen "Afet Yönetiminde Güçlü Bir Gelecek: Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli" başlıklı bölümde de hazırlanan stratejik planlar doğrultusunda yapılan saha çalışması, teknik inceleme, bilimsel toplantı ve çalıştaylar yer alıyor. Kitabın "Türkiye Tek Yürek: Asrın Felaketine Karşı Ulusal ve Uluslararası Dayanışma" bölümünde, devletin ve toplumun seferberliğinin, aynı zamanda uluslararası yardımlaşmanın önemi vurgulanırken, "Türkiye'nin İnşa ve İhya Seferberliği" bölümünde afet sonrası sürdürülen yeniden yapılanma süreci, kamu güvenliği, sağlık, eğitim, barınma, sanayi, tarım, ekonomi, sosyal hizmetler, medya ve iletişim gibi geniş yelpazede mercek altına alınıyor. Kitapta bütün bu süreçler, istatistikler, görseller ve resmi verilerle detaylandırarak kamuoyunun dikkatine sunuluyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kitabın takdim yazısında, 2024'ün içeride ve dışarıda önemli gelişmelerle karşı karşıya kalındığı ve birçok alanda farklı mücadelelerin sürdürüldüğü bir yıl olduğunu belirterek, "Türkiye'de ve dünyada yaşanan son derece kritik olaylara rağmen, uzun bir süre gündemimizin ilk sırasında 6 Şubat 2023'te gerçekleşen ve 11 ili etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremler ve bu büyük afetten etkilenen vatandaşlarımız yer aldı," ifadesini kullandı. Erdoğan yazısında, tarihte benzerine az rastlanır büyüklükte, 11 ili ve 14 milyonun üzerinde vatandaşı etkileyen,

50 binin üzerinde can kaybına ve 850 bin bağımsız birimin kullanılamaz hale gelmesine yol açan büyük afetin neden olduğu yıkımı tamir etmenin ve yaraları sarmanın kolay olmadığına dikkati çekti.

İlgili tüm kurumların deprem bölgelerinin yeniden inşası, depremzedelerin ihtiyaçlarının giderilmesi, yaralarının sarılması için harekete geçirildiğinin altını çizen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Verdiğimiz sözlerin gereğini eksiksiz bir şekilde yerine getirmek için ilk günden itibaren yılmadan, yorulmadan çalışmalarımıza devam ettik” ifadesine yer verdi. Asrın felaketinin ardından asrın inşa seferberliğinin başlatıldığını vurgulayan Erdoğan, 2024’te de imardan iskana, sanayiden tarıma, eğitimden ulaşıma, deprem bölgelerinin yeniden ayağa kaldırılması için inşa ve ihya çalışmalarının yoğun şekilde sürdürüldüğünü belirtti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan takdim yazısında, 2023 ve 2024’te bu amaçla toplam 2,6 trilyon lira, bugünkü kurla 75 milyar dolar tutarında harcama yapıldığına da işaret etti. Bu yılın bütçesinde de afet risklerinin azaltılması, depremlerin yol açtığı hasarların süratle

giderilmesi ve deprem bölgesinde yaşayan vatandaşların ihtiyaçlarını karşılayacak depreme dayanıklı şehirlerin inşası için toplam 584 milyar liranın ayrıldığını kaydeden Erdoğan, yazısında şunları ifade etti:

“Amacımız, depremden etkilenen 11 ilimizin bütünüyle ayağa kalkması, sorunlarının tamamen giderilmesi, tüm vatandaşlarımızın huzurlu, güvenli, dayanıklı yuvalarına ve iş yerlerine kavuşmasıdır. Bunun için tüm imkânlarımızı seferber ediyor ve çalışmalarımızı yoğun bir gayretle sürdürüyoruz. Deprem bölgesi, en önemli ve öncelikli gündemimiz olmaya 2025’te de devam edecek. Depremi yaşadığı andan bugüne milletin desteğini her daim yanımızda hissettik. Depremde

hayatını kaybeden vatandaşlarımıza bir kez daha Allah’tan rahmet, yaralılarımıza şifa diliyorum. Rabbim bizlere bir daha böylesi felaketler yaşatmasın.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İletişim Başkanlığı tarafından hazırlanan “Asrın Felaketinin 2. Yılı: İnşa ve İhya Çalışmaları” kitabının, felaketin ardından geçen iki yıllık süreçte devletimizin depremden etkilenen 11 ilimizde gerçekleştirdiği inşa ve ihya faaliyetlerini gözler önüne sermesi ve kamuoyuna anlatması açısından önemli bir eser olduğunu da vurguladı.

Devletimizin afet bölgesinde yürüttüğü kapsamlı çalışmaları tüm boyutlarıyla ele alan 606 sayfalık kitap, www.iletisim.gov.tr/turkce/yayinlar/22 adresinden ücretsiz olarak indirilip okunabiliyor.

“Tarihi Yapılarda Deprem Risklerinin Yönetimi Uluslararası Sempozyumu: Türkiye İçin Hazırlanan Kılavuzun Sunumu” adlı organizasyon, Türkiye’nin “Tarihi Yapılar İçin Deprem Risklerinin Yönetimi Kılavuzu”nun uluslararası bir etkinlikte konservasyon konusunda çalışan tüm çevrelere tanıtımı amaçlandı. Aynı zamanda benzer çalışmalar yapmış ülkelerin konuya ilişkin deneyimlerini ve birikimlerini bilimsel ortamda paylaşmaları ve ileriye yönelik olası iş birliklerinin değerlendirilmesi hedeflendi.

Nemrut Dağı, Adıyaman.

Deprem Bölgesinde Hayat Normale Dönüyor

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremlerinden etkilenen şehirler, hayatın normal akışına dönmesi için her türlü çabayı gösteriyorlar. Normalleşme adımları arasında turizm de var. Asrın felaketine maruz kalan şehirlerin temsilcileri, yer aldıkları fuarlarda “bacasız sanayi” olarak nitelendirilen turizmi canlandırarak, bölgenin eski günlerine dönmesini hızlandırmayı hedefliyor.

Ata yadigarı vakıf kültür eserlerinin ihya edildiği, dayanıklı yeni yapıların yükseldiği, yaşam alanlarının oluşturulduğu ve normal hayatın başladığı deprem illerinde, turizmin de eski günlerine kavuşması için de çalışmalar yürütülüyor. Bu kapsamda, deprem illerindeki kurum ve kuruluşlar, bir taraftan tarihî yapılarını restore ederken, diğer taraftan da önemli turizm fuarlarına katılarak şehirlerindeki turizm hareketliliğine katkı yapmayı hedefliyor.

Kahramanmaraş Büyükşehir ve Adıyaman Belediyeleri ile Şanlıurfa'dan turizm kuruluşları, önemli turizm organizasyonlarından İzmir'deki Uluslararası Turizm Ticaret Fuar ve Kongresi'ne (TTİ İzmir) katıldı. Deprem bölgesinden gelen katılımcılar, burada yöresel lezzetlerini, kültürel değerlerini ve tarihî yapılarını tanıttı.

KENT TURİZMİNDEKİ EKSİLMİYİ TELAFİ EDECEĞİZ

Konuyla ilgili açıklama yapan Adıyaman Belediye Başkan Yardımcısı Ceyhan Kayhan, depremlerin yol açtığı büyük yıkımın ardından kentin toparlanmaya başladığını söyledi. Kentteki vatandaşların yaşamlarını düzene soktuğunu kaydeden

Kayhan, “Bir yandan da kentin tarihini ve kültürünü ön plana çıkarmayı istiyoruz. Çünkü Türkiye ve dünyadaki insanların Adıyaman'ı görmesini istiyoruz. Depremi ardından yeni dönemde bununla ilgili çalışmalarımız var. TTİ İzmir de bunlardan biri. Depremi etkisiyle kent turizmiyle ilgili eksilme vardı. Hayatın normalleşmesiyle turizmdeki hareketliliği yavaş yavaş görebiliyoruz” diye konuştu.

Adıyaman Belediye Başkan Yardımcısı Ceyhan Kayhan, depremin ardından Nemrut, Cendere Köprüsü ve Perre Antik Kenti gibi kentin önemli turizm noktalarına turistlerin geldiğini aktararak, şunları kaydetti:

“Adıyaman, turizm anlamında kısa sürede ayağa kalkıp toparlanacak. Devletimizin destekleri oluyor ama herkesin gelip Adıyaman'ı görmesi lazım. Adıyaman barış ve huzurun şehri, çok eski medeniyetlerin yaşadığı bir kent. Misafirlerimizin meşhur çiğ köftemizi de tatmasını isteriz. Turizm aynı zamanda bir dayanışmadır. Adıyamanlıların yaşadıklarını ve nasıl hissettiklerini gelip paylaşmak gerekiyor. Adıyaman, depremlerle, afetlerle, felaketlerle anılmak istemiyor. Vakıf eserleriyle, kültürüyle, gelenekleriyle ses getirmek istiyor.”

mevsim
Dönemsel İşletme Finansmanı

size HER MEVSİM BAHAR

İşletmenizin ihtiyaçlarını Mevsim ile karşılayın;
çeyrek dönemlerde kâr, vade sonunda anapara ödemesini yapın.

**Erken Kapama
Ücreti Yok**

VAKIF KATILIM

KAHRAMANMARAŞ ŞİVESİ

Anadolu'da şehir şehir, bölge bölge çeşitli ağızlar vardır ki bu kültürel zenginliklerimizden biridir. Dil zengini Anadolu'da Kahramanmaraş ağız, küçümsenemeyecek kadar renkli ve ilgi çekicidir. İşte yöreden kelimeler, deyimler...

Marhabaşı

Yörede çok sevilen, soğuğu gördükçe gelişen, sertleşen, siyahlaşan, gevreyen lezzetli bir üzüm türü.

Lirpede

Aniden meydana gelen aydınlanma.

Üzerlig

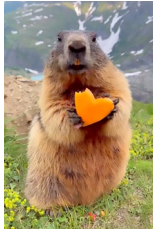
İri tohumlu, ateşe atıldığında hoş bir koku bırakan ve nazara iyi geldiğine inanılan bir bitki.

Dartılmag

Kendini o işi yapabileceklerin arasına yazdırmaya çalışmak.

Kösdü

Kötebek.

“

BIRAK DANİ, BULURANİ

Bir işi ya da işçiyi veya insanı her zaman sıkı takibe almanın çok da iyi olmayacağını, kimi zaman da kişileri serbest bırakmak gerektiğini anlatan bir deyimdir.

”

“

DEVE BİR PULA, GETİR BİR PULU

Ortada para olmadığı zamanlarda satışa çıkarılan bir kelepirden söz edildiğinde; bir kişi, onu şu anda satın alamayacağını bildirmek için bu deyimini kullanarak durumu özetler.

”

Vakıf K lt r n n Ya atılmasına

KATIL

Siz de Vakıf Katılımlı olun,
ge mi imizin mirası vakıf k lt r n  ya atarak
hep birlikte kazanmaya vesile olanlara katılın.

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

VAKIF KATILIM

İŞLETMELERİN FİNANSAL YÖNETİM ÇÖZÜMLERİ TEK UYGULAMADA

Satın almadan stok takibine, sipariŖten teslimata,
satıŖtan ödeme almaya kadar tüm
süreçlerinizde uçtan uca her ihtiyacı
tek uygulama ile paketleyin.

p@ket
İŖletmelerin e-Yönetim Platformu

Ücretsiz
Kullanım

1000
Kontör Hediye

VAKIF KATILIM